

International Marmara Social Sciences Congress (Autumn 2019)

01 – 03 November 2019 KOCAELI

SOCIAL SCIENCES PROCEEDINGS E-BOOK

**-Social Sciences-
(Full Papers and Abstracts)**

Organizer

Sponsors

This congress proceedings book is published as an electronic format as e-book.

All rights reserved.

Editorial Board

Social Sciences: Assoc. Prof.Dr. Öznur GÖKKAYA
Lect. İsmail KILICASLAN
Lect. Barış DEMİR
Lect. Kazım KAHRAMAN

ISBN: 978-605-69509-5-7

Address Kocaeli Üniversitesi Rektörlüğü, Umuttepe Yerleşkesi Kocaeli,
TÜRKİYE
Phone +90 262 303 1000
E-mail info@imascon.com
Web www.imascon.com

All legal and ethical responsibility of the studies belongs to the authors. All rights reserved. The copyright of this proceedings book belongs to Kocaeli University. It may not be copied or reproduced without permission.

Table of Contents

BRIEFLY ABOUT	viii
IMASCON 2019 ORGANIZATION	ix
SCIENTIFIC COMMITTEE	x
IMASCON 2019 INVITED SPEAKERS	xii
CONGRESS PROGRAMME	xiii
ABSTRACTS AND POSTERS.....	1
AFRİKA'DA BARIŞ VE GÜVENLİK SORUNU: AFRİCOM'UN TERÖRİZMLE MÜCADELESİ	2
TÜRKİYE VE AB ÜLKELERİNDE KADINLARIN SOSYOEKONOMİK STATÜSÜNÜN ENTROPİ TEMELLİ ARAS, MAUT VE SAW YÖNTEMLERİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ	3
AFET EĞİTİMİNİN, AFET VE ACİL DURUM İLE MÜCADELEDE ÖNEMİ BİR ALAN ARAŞTIRMASI	4
HİNDİSTAN AFRİKA POLİTİKASI ÜZERİNE BİR İNCELEME	5
ÖRGÜTSEL GÜVEN BAĞLAMINDA BEYAZ YAKA ÇALIŞANLARIN LİDERLİK TANIMLAMALARI: BİR ALAN ARAŞTIRMASI.....	6
TÜKETİCİ ETNOSENTRİZMİ VE MENŞE ÜLKE ALGISININ MARKAYA YÖNELİK TUTUM, ALGILANAN ÜRÜN DEĞERİ VE SATIN ALMA NİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRK VE KORE MENŞELİ ÜRÜNLER ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA	8
İZMİR YARIMADASI ANTİK LİMANLARI	9
AYAZ İŞAKİ'NİN "KIYÄW" ADLI HİKÂYESİNDE EVLİLİK İLE İLGİLİ GELENEKLER	11
BOLU İLİ'NE ÖZGÜ GASTRONOMİK ÜRÜNLERİN COĞRAFİ İŞARET KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ	12
CLAUDE MONET'İN DOĞAYA BAKIŞ AÇISININ İNCELENMESİ.....	14
YAKIN DÖNEM DAĞLIK KARADAĞ SORUNU PERSPEKTİFİNDE ERMENİSTAN AZERBAJCAN İLİŞKİLERİ	15
"YAZILI DÜZELTİCİ DÖNÜT VE HATA DÖNÜTÜ" KONUSUNDA YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	16
YAPAY ZEKA VE YAPAY ZEKÂ FİLMİ ÜZERİNE ÖRNEK BİR İNCELEME: "ROBOTLARIN DÜNYASI"	17
ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA ÖĞRETMENLERİN İLETİŞİM BECERİLERİNİ ÖLÇMEYE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA: KOCAELİ İLİ İZMİT İLÇESİ ÖRNEĞİ	18
MERSİN İLİNDEKİ AYA TEKLA (MERYEMLİK) KİLİSESİ İLE İZMİR İLİNDEKİ MERYEM ANA EVİNİN İNANÇ TURİZMİ AÇISINDAN İKİ KİLİSENİN DEĞERLENDİRİLMESİ	20
THE IMPACT OF THE GLOBAL FİNANCIAL CRİSİS ON KOSOVO'S ECONOMY	21
TÜRKİYE'DE PEDIATRİK VE YENİDOĞAN YOĞUN BAKIMI YATIRIMINDA TIBBİ CİHAZ PAYI VE ETKİSİ	22
TÜBİTAK 4004 DOĞAYI VE BİLİMİ KEŞFET HAYALLERİNİ KODLA PROJESİ DEĞERLENDİRMESİ	23
"Z KUŞAĞI" NIN GELECEĞE YÖNELİK OFİS VE ÇALIŞMA ORTAMI BEKLENTİLERİNE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA	25
"NE BİLİR KADIN OYUN OYNAMAYI(!)": KADIN OYUNCULARIN GÖZÜNDEN ESPOR	26
İLKOKUL VE ORTAOKUL FEN BİLİMLERİ DERS KİTAPLARINDAKİ İMGELER	28
İLKOKUL VE ORTAOKUL FEN BİLİMLERİ DERS KİTAPLARININ GÜNLÜK YAŞAM İLE İLİŞKİLENDİRİLMESİNİN İNCELENMESİ	29
TÜRK FUTBOLUNDA E-BİLET UYGULAMASI ÜZERİNE BİR İNCELEME	30
2020 TÜRKİYE-KOCAELİ DÜNYA GENÇLER ORYANTİRİNG ŞAMPİYONASINA YÜKLENİCİ PAYDAŞ KURUM KOCAELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN ORGANİZASYONEL YAKLAŞIMI	31

KRİZ VE STRES SÜRECİNDE LİDERLİK TÜRLERİ KURUMSAL DUYGUSAL ZEKÂYI VE İNSAN KAYNAKLARI MOTİVASYONUNU NASIL ETKİLEYEBİLİR?	33
SORGULAMAYA DAYALI ÖĞRETİMDE İNGİLİZCE YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMDE KULLANILAN STRATEJİLER VE ETKİNLİKLER.	35
İÇSEL PAZARLAMA UYGULAMALARININ ÇALIŞAN MUTLULUĞU VE İŞTE KALMA NİYETİNE ETKİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	36
DİJİTAL ÇAĞDA POPÜLERLİK KAVRAMI VE TÜKETİM KÜLTÜRÜ BAĞLAMINDA YOUTUBER ÇOCUKLAR	38
YÖNETİMDE BAĞIL HAREKET: YÖNETİCİLER VE YÖNETİLENLER ARASINDAKİ KARŞILIKLI ÖNYARGI	39
ALMAN DİLİNDEKİ PARTİKEL OLARAK ADLANDIRILAN EDATLAR/İLGEÇLER VE TÜRKÇEYE ÇEVİRİLMİŞ EDEBİ ESERLERDEKİ KARŞILIKLARI	41
MESLEK YÜKSEKOKULUNDA GÖREVLİ ÖĞRETİM ELEMANLARIN AKADEMİK İLETİŞİM BECERİLERİNİN İNCELENMESİ	43
YENİLENEN İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMIN İNCELENMESİ	44
TİCARİ DEFTERLERİN İNCELENME YERİ TESPİTİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR	45
SOCIAL SKILLS, PERCEPTION OF EMOTIONAL SUPPORT AND TENDENCY OF DEPRESSION AMONG UNIVERSITY STUDENTS, NAKHON RATCHASIMA, THAILAND.....	46
MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN TÜRK DÜNYASI EKSENİNDE TÜRK DİLİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ	47
"BİR BİLİM ADAMININ ROMANI MUSTAFA İNAN" ESERİNDEKİ BİLİM İNSANININ ÖZELLİKLERİ	48
İKTİSADİ FAALİYET VE MESLEK GRUPLARINA GÖRE BİREYLERİN MEMNUNİYET DÜZEYLERİNİN İSTATİSTİKSEL ANALİZİ	49
CONDUCTING THE BEST HOUSE PRICE PREDICTION MODEL FOR TURKISH HOUSING MARKET WITH MACHINE LEARNING	50
RELATIONSHIP BETWEEN HOUSE VALUES AND MACROECONOMIC İNDICATORS İN TURKISH RESIDENTIAL MARKET	51
TOPLU BESLENMEDE MENÜ PLANLAMA VE ÖRNEK MENÜ UYGULAMALARI	52
LARGE FAMILY BUSINESS GROUPS İN KOSOVO	53
BÜYÜK SINAV (YAPAY ZEKA)	54
İSTANBUL SOKAK LEZZETLERİNE YÖNELİK YERLİ TURİSTLERİN TUTUMUNUN BELİRLENMESİ.....	55
BİR GRUP KAMU SAĞLIK KURUMLARINA AİT SAĞLIK İLETİŞİMİNDE ELEKTRONİK ŞİKÂYET BAŞVURULARININ İNCELENMESİ	56
FULL PAPER PROCEEDINGS.....	58
BURHAN DOĞANÇAY ESERLERİNİ ESTETİK AÇIDAN İNCELEME.....	59
ARİSTOTELES'E GÖRE İNSANIN EYLEMLERİ KAPSAMINDA GÜNÜMÜZ İNSANININ EYLEMLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	64
PAZARLAMADA REKLAMIN OLUMLU ETKİSİ	67
AHP METODU İLE TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR DENİZCİLİK GİRİŞİMLERİNİN AĞIRLIKLANDIRILMASI	73
YABANCI DİL OLARAK İNGİLİZCE ÖĞRETEN ÖĞRETMENLERİN SINIF İÇERİSİNDEKİ ANA DİL KULLANIMINA KARŞI TUTUMLARI VE DERS İÇİ UYGULAMALARI	80
AKADEMİK TEŞVİKTE İTİRAZ SÜRECİ VE SORUNLAR.....	88
KAMUNUN AYDINLATILMASINDA SOSYAL MEDYA.....	94
DÖVİZ KURU ŞOKLARININ SEKTÖREL DIŞ TİCARETE ETKİSİ	99

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ: KURULUŞU VE İŞLEVSELLİĞİ	105
GENDER-RELATED LINGUISTIC DIFFERENCES: THE CASE OF ENGLISH TEACHERS WORKING AT A FOUNDATIONAL UNIVERSITY IN TURKEY	109
BORSA İSTANBUL GIDA İÇECEK ENDEKSİNDE YER ALAN ŞİRKETLERİN SOSYAL MEDYA KULLANIM İSTATİSTİKLERİ VE FİNANSAL PERFORMANSLARININ İNCELENMESİ	118
DENETÇİ GİRİŞİMCİLİĞİNİN DENETİM SORUMLULUĞU KAYIRMACILIK VE DENETÇİ BAĞIMSIZLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	124
TRANSFER FİYATLANDIRMADA İÇ TEDARİKÇİ HİZMET KALİTESİNİN MALİYET ETKİNLİĞİNDEKİ ROLÜ	134
TEACHERS' BELIEFS AND PRACTICES IN EFL CLASSROOMS OVER CORRECTIVE FEEDBACK IN TURKEY	142
THE IMPACT OF TAPERING ANNOUNCEMENTS ON BORSA İSTANBUL BANKS INDEX	153
KÜRESELLEŞMENİN SONU: YABANCI SERMAYE REKABETİ SORUNU	162
KOCAELİ İLİN KONGRE TURİZMİ POTANSİYELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	170
İKTİDARIN MEŞRUIYETİNİ TESİSİ MESELESİ: HÂREZMŞAHLAR (1097-1231) ÖRNEĞİ	176
DUYGUSAL ZEKA FİNANSAL DAVRANIŞLARI ETKİLER Mİ?	182
KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN FİNANSAL RİSK TOLERANSI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	186
BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN DOKUMA VE GİYİM SEKTÖRÜNDE FAALİYET GÖSTEREN ŞİRKETLERİN FACEBOOK VE TWİTTER KULLANMA EĞİMLERİ	190
CUMHURİYETİN İLANININ AMERİKAN BASININDA YANSIMALARI	196
OTELDEKİ FARKLI TASARIMLARIN VE MÜŞTERİLERİN DENEYİM ARAYIŞLARININ OTEL İŞLETMELERİNE ETKİSİ	205
İŞE ALIM MÜLAKATLARINDA BİLİŞSEL ZEKA MI (IQ), DUYGUSAL ZEKA MI (EQ) ÖNEMLİ?	212
KAMU ÇALIŞANLARININ İHBARLA (WHISTLBLOWING) İLGİLİ DÜŞÜNCELERİ	217
HALEB ATABEYİ MELİK SALİH İSMAİL İLE SALÂHEDDİN EYYÛBÎ ARASINDAKİ MÜCADELE	223
BÜROKRASİNİN DENETİMİNDE KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMUNUN ETKİSİ	229
YERELLEŞME VE MERKEZİLEŞME BAĞLAMINDA TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLER REFORMUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ	237
SAĞLIK ÇALIŞANLARININ SAĞLIK OKURYAZARLIK DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ	246
ORTAOKUL MATEMATİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ "GEOMETRİ" KAVRAMINA İLİŞKİN METAFOR ALGILARININ İNCELENMESİ	254
SPORDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN ÖNLENMESİNDE KURUMLAR ARASI KOORDİNASYON VE İŞ BİRLİĞİNİN ÖNEMİ VE BU ALANDAKİ SORUNLAR	265
TÜRKİYE'DE DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ	271
TÜKETİCİ KREDİLERİ İLE ENFLASYON İLİŞKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ	279
GRUP ÇALIŞMASININ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN (BİRİNCİ SINIF) UYUM VE YILMAZLIK DÜZEYLERİNE ETKİSİ	287
ANNE-ÇOCUK ETKİLEŞİMİNİN GERİYE DÖNÜK OLARAK İNCELENMESİ	292
LİBERAL AYDINLANMANIN AKIL, BİREY VE ÖZGÜRLÜK ÜZERİNE DÜŞÜNCESEL YANSIMASI OLARAK HEIDI VE VIKINGLER ÇİZGİ FİMLERİ ÖRNEĞİ	297
BATI BALKANLARDA BARIŞ VE İSTİKRARIN TESİSİNDE AB'NİN ROLÜ	304
OECD ÜLKELERİNİN KÜMELEME ANALİZİ İLE SAĞLIK DURUM GÖSTERGELERİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI .	314
İŞLETMELERDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞE MUHASEBE GÖZÜNDEN BAKIŞ	320

HASTANE ÖNCESİ ACİL SAĞLIK HİZMETLERİNDE PSİKOSOSYAL DESTEK	323
İNOVASYON YÖNETİMİNDE İNOVATİF LİDERLİK VE YARATIMCI BİREYİN ALAN YAZINDA YERİ	328
AKARYAKIT VERGİLERİNİN TÜKETİCİ DAVRANIŞLARINA MUHTEMEL ETKİLERİ	337
GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI TAŞRA TEŞKİLATLANMASINDA SPOR HİZMETLERİNİN PERSONEL İHTİYACI YÖNÜNDEN İNCELENMESİ (KOCAELİ İLİ ÖRNEĞİ)	345
BİRLEŞMİŞ MİLLETLERİN GLOBAL BÜTÜNLÜK PROGRAMI (UNPRME) KAPSAMINDA SORUMLU YÖNETİM İLKELERİNİN İNCELENMESİNE DAİR BİR ANALİZ	351
ELEKTRONİK TEDARİK ZİNCİRİ UYGULAMALARI: LOJİSTİK FAALİYETLERDE KULLANILAN YAZILIMLAR VE LOJİSTİK İŞLETMELERE ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	357
COĞRAFI İŞARETLİ ÜRÜNLERİN BÖLGESEL TURİZMİN GELİŞİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNE YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME	363
CEP TELEFONU SEKTÖRÜNDE MARKA BEĞENİLİRLİĞİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA	368
TÜKETİCİ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE MARKA GÜVENİ ARASINDAKİ İLİŞKİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	377
SOSYAL MEDYADA AĞIZDAN AĞIZA PAZARLAMANIN SATIN ALMA NİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	386
A REVIEW OF THESES ON TEACHER COGNITION IN TURKISH EFL CONTEXT	394
BİREYLERİN SAĞLIK TUTUMLARININ GELİŞTİRİLMESİNDE TELEVİZYON SAĞLIK PROGRAMLARININ ETKİSİ: SAKARYA İLİ ÖRNEĞİ	399
TÜKETİCİ SATIN ALMA ERTELEME SEBEPLERİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK KEŞİFSEL BİR ÇALIŞMA: SAKARYA İLİ ÖRNEĞİ	408
ENERJİ İLETİM HAVA HATLARINDA BUZ YÜKÜ NEDENİYLE OLUŞAN HASAR MALİYETLERİNİN ENDEKS SAYILARI KULLANILARAK ANALİZİ	415
ENERJİ İLETİM HAVA HATLARINDAKİ KUŞKOVAR SİSTEMLERİNİN EKONOMİK ANALİZİ	422
JEOTERMAL KAYNAK KULLANIMI: TERMAL OTELLER ÖRNEĞİ.....	429
TURİZM KONGRELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: 2018 TÜRKİYE ÖRNEĞİ	436
MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ KURUMLAR VERGİSİNE BAKIŞI	446
ŞEHİR İMAJININ AİDİYET ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: KANDIRA ÖRNEĞİ	452
EARTHQUAKE İNSURANCE PRODUCT – IS IT NEED OR NECESSİTY?	461
KOCAELİ KETENCİLER KÖYÜ ÇERKES MÜZİK KÜLTÜRÜ TEMSİLCİSİ “KETENCİLER WORED KUP- KETENCİLER MÜZİK TOPLULUĞU”	468
HASTALARIN SİBERKONDRIA DÜZEYLERİNE YÖNELİK BİR İNCELEME: BİR ARAŞTIRMA HASTANESİ ÖRNEĞİ .	472
YÜKSEK LİSANS VE DOKTORA ÖĞRENCİSİ SEÇİM MÜLAKATINDA KABUL KRİTERLERİNE İLİŞKİN ÖNEM DÜZEYLERİNİN SWARA YÖNTEMİ İLE BELİRLENMESİ	478
MYO ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK AZİM DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	485
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BİLİM FUARLARINDA GÖREV ALMALARININ FEN ÖĞRENMEYE YÖNELİK MOTİVASYONLARINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ	489
TIMSS BİLİŞSEL BOYUTLARINA GÖRE DERS KİTABI DEĞERLENDİRME SORULARININ İNCELENMESİ: FEN BİLİMLERİ DERS KİTABI ÖRNEĞİ	495
FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ASTRONOMİ KONULARININ ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖZ-YETERLİK İNANÇLARININ BELİRLENMESİ.....	500
HIZLI MODA KAVRAMI İLE DEĞİŞEN KADIN MÜŞTERİ SATIN ALMA DAVRANIŞLARINI ETKİLEYEN TEKSTİL ÜRÜNLERİNİN ÖZELLİKLERİNİN SWARA YÖNTEMİYLE DEĞERLENDİRİLMESİ	506
KENTE YÖNELİK AİDİYET: KANDIRA İLÇESİ ÖRNEĞİ.....	512

HİZMET KALİTESİ, MARKA ADI, MARKA GÜVENİ VE MARKA İMAJI ÖLÇEKLERİNİN ZİNCİR YİYECEK-İÇECEK İŞLETMELERİNDE UYGULANABİLİRLİĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA.....	520
KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK; KALİTE YÖNETİM SİSTEMİ İLE FARKLILIKLARI VE SA 8000 SOSYAL SORUMLULUK STANDARDI.....	529
GASTRONOMİ TEMALİ MÜZELERDE SUNUM FARKLILIKLARI	537
MESLEK YÜKSEKOKULUNDA GÖREVLİ ÖĞRETİM ELEMANLARIN AKADEMİK İLETİŞİM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ	544
MUTFAK MÜZELERİNİN SERGİLEME ŞEKİLLERİ: ŞANLIURFA HACIBANLAR EVİ MUTFAK MÜZESİ ÖRNEĞİ	547
DOĞAL KAYNAKLARA DAYALI TURİZM: ORDU İLİ VE JUKKASJARVİ ÖRNEKLERİ	555
MOBİL REKLAMLARA YÖNELİK TUTUMLAR TÜKETİCİLERİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNE GÖRE FARKLILAŞMAKTA MIDIR?.....	562
POLİTİK PAZARLAMA KAPSAMINDA SEÇMENLERİN İLGİLENİM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ	568
MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN FİNANSAL TUTUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	573
ERİLLİK-DİŞİLİK KÜLTÜRÜ İLE SOSYAL YENİLİKÇİLİK İLİŞKİSİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA.....	578
İŞLETME VE ÇEVRE DUYARLILIĞI AÇISINDAN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN MALİYET ANALİZİ	585
KÜRESEL MARKALAR - KÜRESEL KÜLTÜR : COCA-COLA ÖRNEĞİ	588
YEŞİLE BOYAMA VE SATIN ALMA DAVRANIŞI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	595
AKILLI ŞEHİRLER KONSEPTİ ÇERÇEVESİNDE AKILLI ŞEHİR İÇİ ULAŞIM SİSTEMLERİNİN MOBİL UYGULAMALARLA DESTEKLENEREK KENTSEL HİZMET SUNUMU : E-KOMOBİL UYGULAMASI	601
TÜRKİYE'DE Kİ SURİYELİ MÜLTECİLERİN ÇADIR KENTLERDE SPOR VE REKREASYON AKTİVİTELERİNİN PLANLANMASI VE MODEL ÖNERİSİ	606
ROLE OF INSTITUTIONS AND DEVELOPMENT PROBLEMATICS OF THE POOR COUNTRIES.....	612
INVESTIGATING HOW EFL TEACHERS TEACH AND ASSESS GRAMMAR: A QUALITATIVE STUDY IN TURKEY ..	619
İKTİSADİ FAALİYET VE MESLEK GRUPLARINA GÖRE BİREYLERİN İŞ MEMNUNİYET DÜZEYLERİNİN İSTATİSTİKSEL ANALİZİ	629
MYO ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK ENGELLEME DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ.....	635
YENİLENEN İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMIN İNCELENMESİ	640
MATEMATİK EĞİTİMİNDE SOMUT KAVRAMININ ALGILANMA DÜZEYLERİ	648
PROBLEM ÇÖZMENİN MATEMATİK EĞİTİMİNDEKİ YERİ	652
DÜZENSİZ GÖÇ OLGUSU VE TÜRKİYE'DEKİ ETKİLERİ	656
İŞLE BÜTÜNLEŞMENİN İŞTEN AYRILMA NİYETİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ	662
CEBİRSEL KAVRAMLARIN ÖĞRENCİLER TARAFINDAN ALGILANMASI ÜZERİNE BAZI DEĞERLENDİRMELER....	668

BRIEFLY ABOUT

International Marmara Social Sciences Congress was held between 01-03 November 2019 by Kocaeli University and TUBITAK MAM. The congress aims to bring together researchers whose working on interdisciplinary subjects in science and social sciences and also to establish an effective communication platform between them. In congress;

In Social Sciences; Anthropology, Archeology, Asian History, European Union, Banking and Insurance, Western Languages and Literature, Human and Economic Geography, Information and Document Management, Computer Education Technologies Education, Geography, Contemporary Turkish Dialects and Literature, Contemporary World History, Child Development, Linguistics , Religious Culture and Moral Education, Educational Sciences, Econometrics, History of Ancient Anatolia, History of Ancient Asia, Ethnoculture, Philosophy, Finance, Journalism and Media Studies, Developmental Psychology, Visual Communication Design, Fine Arts, Public Relations, Law, Economic Thought , Economics, Economic History, Theology, Communication Studies, Business, Women's Studies, Public Administration, Librarianship, Finance, Architecture, Accounting, History of Muslim Turkish States and Societies, Museum Studies, Music, Organization, Secondary Science and Mathematics Education, Secondary Education Social Alanlar Egitimi, Ottoman Institutions and Civilization, Special Education, Paleoanthropology, Marketing, Psychology, Guidance and Psychological Counseling, Advertising, Painting, Health Sciences, Art and Art Education, Cinema-TV, Political Thoughts, Political Life and Institutions, Political Science, Social Work, Social Policy, Sociology, Sport Science and Education, Fisheries Policies and Employment, History, Basic Education, Tourism, History of Turkish and Islamic Thought, Turkish Islamic Art, International Trade, International Economics, International Relations, Foreign Language Education, Local Governments, Administration, Higher Education Studies

The language of the congress is English or Turkish, and all full papers and abstracts submitted for publication in the congress on current issues have been evaluated by at least two referees by the blind reviewing method. 136 papers, abstracts and posters were accepted for oral presentation and publication as a result of peer review. We would like to thank all the researchers who have shown interest in the Congress.

IMASCON 2019 ORGANIZATION

IMASCON 2019, organized by Kocaeli University and (KOÜ) ve TUBITAK MAM and also sponsored by Kocaeli Metropolitan Municipality, Körfez Municipality, Kartepe Municipality, Gölcük Municipality and East Marmara Development Agency.

Imascon 2019 General Chair

Öznur GÖKKAYA (KOÜ)

Organizing Committee

Şükrü DURSUN (Konya Teknik Ü)

Arif ÖZKAN (Kocaeli Ü)

Serdar BİROĞUL (Düzce Ü)

Ömer GÜNGÖR (Kocaeli Ü)

Mustafa OF (Kocaeli Ü)

Barış DEMİR (Kocaeli Ü)

İsmail KILIÇASLAN (Kocaeli Ü)

Kazım KAHRAMAN (Kocaeli Ü)

SCIENTIFIC COMMITTEE

- Prof. Dr. Ahmet Küçük (Kocaeli U)
Prof. Dr. Alaeddin Bobat (Kocaeli U)
Prof. Dr. Ayşe Gül Gürek (Gebze Teknik U)
Prof. Dr. Bahadır Akın (Necmettin Erbakan U)
Prof. Dr. Durmuş Kaya (Kocaeli U)
Prof. Dr. Engin Özdemir (Kocaeli U)
Prof. Dr. Fabienne Dumoulin (Gebze Teknik U)
Prof. Dr. Fatma Çanka Kılıç (Kocaeli U)
Prof. Dr. Fazilet Burcu Candan (Kocaeli U)
Prof. Dr. C. Gazi Uçkun (Kocaeli U)
Prof. Dr. Hanefi Bayraktar (Bayburt U)
Prof. Dr. Hasan Latif (Kocaeli U)
Prof. Dr. Hasan Tutar (Sakarya U)
Prof. Dr. Hülya Gündüz Çekmecelioğlu (Kocaeli U)
Prof. Dr. Hysen Mankolli (Editor of IJEES, USA)
Prof. Dr. İlyas Uygur (Düzce U)
Prof. Dr. Juan Carlos (Roca U. of Huelva, Spain)
Prof. Dr. Kadri Süleyman Yiğit (Kocaeli U)
Prof. Dr. M. Emin Özdemir (Uludağ U)
Prof. Dr. Maan T. J. Maarooof (Mousul U., Iraq)
Prof. Dr. Mahmut Durmuş (Gebze Teknik U)
Prof. Dr. Mehmet Demirtaş (Bitlis Eren U)
Prof. Dr. Mustafa Yaşar (Karabük U)
Prof. Dr. Numan Akdoğan (Gebze Teknik U)
Prof. Dr. Novo Palakalovic (East Sarajevo U, Bosnia and Herzegovina)
Prof. Dr. Olena Demyanyuk (Institute of Agroecology and Environmental Management, Ukraine)
Prof. Dr. Resul Kara (Düzce U)
Prof. Dr. Shahabuddin Memon (University of Sindh, Pakistan)
Prof. Dr. Sibel Zor (Kocaeli U)
Prof. Dr. Şükrü Dursun (Konya Teknik U)
Prof. Dr. Ümit Alınçık (Kocaeli U)
Prof. Dr. Vefa Ahsen (Gebze Teknik U)
Prof. Dr. Tamara Milenkovic Kerkovic (University of Nis, Serbia)
Assoc. Prof. Dr. Azeta Tartaraj (Aleksander Moisiu Durres University, Albania)
Assoc. Prof. Dr. Flora Merko (Aleksander Moisiu Durres University, Albania)
Assoc. Prof. Dr. Eda Bezhani (Aleksander Moisiu Durres University, Albania)
Assoc. Prof. Dr. Brunela Trebicka (Aleksander Moisiu Durres University, Albania)
Assoc. Prof. Dr. Lyudmyla Symochko (Uzhhorod National University, Ukraine)
Assoc. Prof. Dr. Nagip Skenderi (University of Prishtina, Kosovo)
Assoc. Prof. Dr. Natalya Gudkova (The State Ecological Academy, Ukraine)
Assoc. Prof. Dr. Arif Özkan (Kocaeli U)
Assoc. Prof. Dr. Arzu Yüce Morkoyunlu (Kocaeli U)
Assoc. Prof. Dr. Ayşe GÜNSEL (Kocaeli U)
Assoc. Prof. Dr. Ebubekir Ayan (Kocaeli U)
Assoc. Prof. Dr. Erdi Doğanç (Kocaeli U)
Assoc. Prof. Dr. Esra Alınçık (Kocaeli U)
Assoc. Prof. Dr. Fadime Sertçelik (Kocaeli U)
Assoc. Prof. Dr. Fatih Koç (Kocaeli U)
Assoc. Prof. Dr. Ferah Yıldız (Kocaeli U)
Assoc. Prof. Dr. Gönül Konakay (Kocaeli U)
Assoc. Prof. Dr. Halil Atmaca (Artro Klinik)
Assoc. Prof. Dr. Hasan Kaya (Kocaeli U)
Assoc. Prof. Dr. Hüseyin Dikme (İstanbul Gelişim U)
Assoc. Prof. Dr. M. Kenan Döşoğlu (Düzce U)
Assoc. Prof. Dr. Orhan Gezici (Ömer Halis Demir U)
Assoc. Prof. Dr. Öznur Gökçaya (Kocaeli U)
Assoc. Prof. Dr. Samad Rahimi Aghdam (Tabriz U, Iran)
Assoc. Prof. Dr. Serhat Duman (Düzce U)
Assoc. Prof. Dr. Selda Uca (Kocaeli U)
Assoc. Prof. Dr. Sinan Aydın (Kocaeli U)
Assoc. Prof. Dr. Şükran Güzin Ilıcak Aydıralp (İstanbul Gelişim U)
Assoc. Prof. Dr. Yunus Taş (Kocaeli U)
Assist. Prof. Dr. Mazin Nazar Fadhel (Mosul U, Iraq)
Assist. Prof. Dr. A. Arzu Arı Bural (Kocaeli U)
Assist. Prof. Dr. Aslıhan Kuyumcu Vardar (Düzce U)
Assist. Prof. Dr. Aysun Kaya (İstanbul Gelişim U)
Assist. Prof. Dr. Fatih Sevgi (Selçuk U)
Assist. Prof. Dr. Fatma Oğuz Erdoğan (Kocaeli U)
Assist. Prof. Dr. İpek Sucu (İstanbul Gelişim U)
Assist. Prof. Dr. Kamuran Soylu (Kocaeli U)
Assist. Prof. Dr. Merve Doğanç (Kocaeli U)
Assist. Prof. Dr. Nermin Demirkol (Kocaeli U)
Assist. Prof. Dr. Oğuz Polatel (Kocaeli U)

- Assist. Prof. Dr. Oğuzhan Karahan (Kocaeli U)
- Assist. Prof. Dr. Larissa Shragina (Mechnikov U, Ukraine)
- Assist. Prof. Dr. Rüştü Taştan (Kocaeli U)
- Assist. Prof. Dr. Safiye Bozkurt Ekren (Kocaeli U)
- Assist. Prof. Dr. Seher Uçkun (Kocaeli U)
- Assist. Prof. Dr. Serpil Özkurt Sivrikaya (Kocaeli U)
- Assist. Prof. Dr. Serdar Biroğul (Düzce U)
- Assist. Prof. Dr. Seyil Najimudinova (Kırgızistan Türkiye
Manas U)
- Assist. Prof. Dr. Taner Erdoğan (Kocaeli U)
- Assist. Prof. Dr. Vystavkina Daria (Mechnikov U, Ukraine)
- Assist. Prof. Dr. Yasemin Katrancı (Kocaeli U)
- Assist. Prof. Dr. Yusuf Budak (Kocaeli U)
- Phd. Alba Ramallari (Aleksandër Moisiu U, Albania)
- Phd. Alma Zisi (Aleksandër Moisiu U, Albania)
- Phd. Blerina Vrenozi (Tirana U, Albania)
- Phd. Mirela Alushllari (University of Albania, Albania)
- Phd. Cand. Daniela Lika (Aleksander Moisiu Durres U,
Albania)
- Phd. Jonida Gashi (Aleksander Moisiu Durres U, Albania)
- Phd. Sonila Zerelli (Aleksander Moisiu Durres U, Albania)
- Phd. Violeta Neza (Aleksander Moisiu Durres U, Albania)
- Phd. Cand. Ariola Harizi (Aleksander Moisiu Durres U,
Albania)
- Phd. Saeid Shojaei (University of Tabriz, Iran)
- Dr. Ömer Güngör (Kocaeli U)
- Dr. Ruhan Özel (Kocaeli U)
- Dr. Moses M. Solomon (King Fahd University of Petroleum
and Minerals, Saudia Arabia)
- Dr. Emma Gurashi Nikolaoy (University Of Patras, Greece)
- Dr. Hisham M. Alidrisi (King Abdulaziz University, Saudi
Arabia)
- Osman Taylan, King Abdulaziz University, Saudi Arabia
- Dr. Thawee Numsakulwong (Rajamangala University of
Technology Isan, Tayland)
- Dr. Reyhan Dadash (Azerbaycan Devlet Pedagoji
Üniversitesi, Azerbaycan)

IMASCON 2019 INVITED SPEAKERS

- Assoc. Prof. Dr. Flora MERKO, Albania
- Assoc. Prof. Dr. Luis Manuel Ferreira ROSEIRO, Portugal
- Prof. Dr. Tamara Milenkovic Kerkovic, Serbia
- Dr. Alma Zisi, Albania
- Dr. Alba Ramallari, Albania
- Assoc. Prof. Dr. Banu Inan Karagül, Turkey
- Dr. Reyhan Dadash, Azerbaijan
- Prof. Dr. Fernando Dominques Moita, Portugal
- Assoc. Prof. Dr. Nagib Skenderi, Kosovo
- Dr. Violeta Neza, Albania
- Prof.Dr. Özcan Gündoğdu, Turkey
- Prof.Dr. Novo Palakalovic, Bosnia and Herzegovina
- Prof.Dr. Maan T. J. Maarroof, Iraq
- Prof.Dr. Hysen Mankoli, USA
- Prof.Dr. Hab. Justyna Franc-Dabrowska, Poland
- Assoc.Prof.Dr. Lyudmyla Symochko, Ukraine
- Assist.Prof.Dr. Mazin Nazar Fadhel, Iraq

CONGRESS PROGRAMME**01 NOVEMBER Friday**

The Start of Registration Process	
OPENING SPEECHES - 10:15 / 11:00	
IMASCON PANEL I – 11:00 / 12:30	
SESSION CHAIR :	
Assoc. Prof. Dr. Flora Merko, Albania	Sürdürülebilirlik / Sustainability
Prof. Dr. Tamara Milenkovic Kerkovic, Serbia	
Dr. Alma Zisi, Albania	
Dr. Alba Ramallari, Albania	
Prof. Assoc. Dr. Banu Inan Karagül, Turkey	
Dr. Reyhan Dadash, Azerbaijan	
Dr. Mustafa Çöpoğlu, East Marmara Development Agency, Turkey	
ÖĞLE YEMEĞİ – 12:30 / 13:45	
IMASCON PANEL II – 14:00 / 14:45	
SESSION CHAIR :	
Prof. Dr. Luis Manuel Ferreira Roseiro, Portugal	Sürdürülebilirlik/ Sustainability
Prof. Dr. Fernando Dominques Moita, Portugal	
Assoc. Prof. Dr. Nagib Skenderi, Kosovo	
Dr. Violeta Neza, Albania	
Prof.Dr. Özcan Gündoğdu, Turkey	

01 NOVEMBER Friday		
14:00 – 16:30		
POSTER PRESENTATION		
Poster No		
S1	ADHURIM UKA	THE IMPACT OF THE GLOBAL FINANCIAL CRISIS ON KOSOVO'S ECONOMY
S2	NAGIP SKENDERI	LARGE FAMILY BUSINESS GROUPS IN KOSOVO

ORAL PRESENTATIONS		
01 November 2019	SESSION 1	Time 14:00 – 15:15
IMASCON Session 1.5 / 14:00 – 15:15		Hall : 5
SESSION CHAIR : Assist.Prof.Dr.Arzu ARI BURAL		
BETÜL BAYDAR IŞIK	THE USE OF MANGA COMICS IN MATHEMATICS EDUCATION	
ASSIST.PROF.DR.HILAL KARABULUT	EXAMINATION OF MOTHER-CHILD INTERACTION RETROSPECTIVELY	
İLKNUR GÜNEŞ	RENEWED PRIMARY EDUCATION MATHEMATICS TEACHING UNDERGRADUATE PROGRAM	
TUĞÇE AR	INVESTIGATION OF PRE-SERVICE CULTURE AND MATHEMATICS "PERCEPTIONS OF PROSPECTIVE MATHEMATICS TEACHERS	
MELTEM UMUR	EXAMINING THE QUALIFICATION OF UNDERGRADUATE AND GRADUATE STUDENTS TO RECOGNIZE MEASUREMENT TECHNIQUES USED IN THE QUESTIONS PREPARED	
ASSIST.PROF.DR.HILAL KARABULUT	THE EFFECT OF GROUP WORK ON THE UNIVERSITY STUDENTS' (FIRST GRADER) ADJUSTMENT AND RESILIENCE	
IMASCON Session 1.6 / 14:00 – 15:15		Hall : 6
SESSION CHAIR : Assoc.Prof.Dr.Dogan YÜKSEL		
CANSU AYKUT	GENDER-RELATED LINGUISTIC DIFFERENCES: THE CASE OF ENGLISH INSTRUCTORS WORKING AT A FOUNDATIONAL UNIVERSITY IN TURKEY	
HAYRIYE BACAKSIZ	PARTICLES IN GERMAN LANGUAGE AND THEIR TURKISH EQUIVALENTS IN THE TRANSLATIONS OF THE LITERARY WORKS	
MERVE BAYRAM	INVESTIGATING HOW EFL TEACHERS TEACH AND ASSESS GRAMMAR: A QUALITATIVE STUDY IN TURKEY	
KATARZYNA ANNA ZAKES GÖKTAN	STRATEGIES AND ACTIVITIES USED IN INQUIRY-BASED TEACHING IN EFL CLASSROOMS.	
LECTURER ZEHRA ÇOBAN	TEACHERS' BELIEFS AND PRACTICES IN EFL CLASSROOMS OVER CORRECTIVE FEEDBACK IN TURKEY	
Discussion		Coffee Break (15:15 – 15:30)

ORAL PRESENTATIONS		
01 November 2019	SESSION 2	Time 15:30 – 16:45
IMASCON Session 2.5 / 15:30 – 16:45		Hall : 5
SESSION CHAIR : Prof.Dr. Faik ÇELİK		
ASSOC.PROF.DR.FATİH TEMİZEL	SOCIAL MEDIA IN PUBLIC DISCLOSURE	
ASSIST.PROF.DR.NIDA ABDIOĞLU	THE IMPACT OF TAPERING ANNOUNCEMENTS ON BORSA İSTANBUL BANK INDEX	
LECTURER ÜMMÜHAN MUTLU	DO EMOTIONAL INTELLIGENCE INFLUENCE FINANCIAL BEHAVIORS?	
ASSOC.PROF.DR.FATİH TEMİZEL	INVESTIGATION OF SOCIAL MEDIA USAGE STATISTICS AND FINANCIAL PERFORMANCE OF COMPANIES IN BORSA İSTANBUL FOOD AND BEVERAGE INDEX	
ASSOC.PROF.DR.ALİ ÖZDEMİR	TENDENCIES OF COMPANIES OPERATING IN THE WEAVING AND CLOTHING SECTOR LISTED IN BORSA İSTANBUL TO USE FACEBOOK AND TWITTER	
PROF.DR.FAİK ÇELİK	INVESTIGATION OF THE FINANCIAL ATTITUDE OF VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS IN TERMS OF SOME VARIABLES	
IMASCON Session 2.6 / 15:30 – 16:45		Hall : 6
SESSION CHAIR : Assoc.Prof.Dr.Gülşen ERDAL		
LECTURER DR.YILDIRIM ONUR ERDİREN	AN ASSESSMENT ON THE ACTIONS OF THE TODAY WITHIN THE SCOPE OF HUMAN ACTIONS ACCORDING TO ARISTOTELES	
ASLI KILIÇ	ANCIENT HARBORS OF İZMİR PENINSULA	
MUSTAFA AYAZ	INVESTIGATION OF CLAUDE MONET'S PERSPECTIVE ON NATURE	
ASSOC.PROF.DR.GÜLŞEN ERDAL	KOCAELI KETENCILER VILLAGE REPRESENTATIVE OF CIRCASSIAN MUSIC CULTURE "KETENCILER WORED KUP - KETENCILER MUSIC ENSEMBLE	
LECTURER DR. YILDIRIM ONUR ERDİREN	AESTHETIC ANALYSIS OF BURHAN DOĞANÇAY WORKS	
PROF. DR. ALAEDDİN BOBAT	PROBLEMS OF OBJECTION PROCESS IN ACADEMIC INCENTIVE	
Discussion 17:00)		Coffee Break (16:45 –

ORAL PRESENTATIONS		
01 November 2019	SESSION 3	Time 17:00 – 18:15
IMASCON Session 3.5 / 17:00 – 18:15		Hall : 5
SESSION CHAIR : Assoc.Prof.Dr.Rahmi YÜCEL		
ASSOC.PROF.DR.RAHMI YÜCEL	THE EFFECTS OF AUDITOR ENTREPRENEURSHIP ON AUDIT RESPONSIBILITY, NEPOTISM AND AUDITOR INDEPENDENCE	
BERNA TÜRKSOY	PHENOMENON OF IRREGULAR MIGRATION AND ITS EFFECTS ON TURKEY	
RESEARCH ASST. DR. ULVİ SANDALCI	NEGATIVE INCOME TAX AS A TOOL FOR COMBATING INEQUALITY IN INCOME DISTRIBUTION	
ASSOC.PROF.DR.RAHMI YÜCEL	THE ROLE OF INTERNAL SUPPLIER SERVICE QUALITY IN COST EFFICIENCY IN TRANSFER PRICING	
NESLIHAN ÇALIŞKAN	POSSIBLE EFFECTS OF FUEL TAXES ON CONSUMER BEHAVIORS	
ASSOC.PROF.DR.EHLINAZ TORUN KAYABAŞI	POSITIVE EFFECT OF ADVERTISING IN MARKETING	
IMASCON Session 3.6 / 17:00 – 18:15		Hall : 6
SESSION CHAIR : Prof. Dr. Süleyman SÖZEN		
ASSOC.PROF.DR.ŞİNAN AYDIN	PERCEPTION LEVELS OF CONCRETE CONCEPT IN MATHEMATICS EDUCATION	
MUSTAFA KEMAL YÜZBAŞIOĞLU	DETERMINATION OF SELF-EFFICIENCY BELIEFS OF SCIENCE TEACHER CANDIDATES FOR TEACHING ASTRONOMY ISSUES	
RESEARCH ASST. HÜLYA DEMİR YALEZE	A STUDY ON MEASUREMENT OF TEACHERS' COMMUNICATION SKILLS IN SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS: CASE OF İZMİT DISTRICT OF KOCAELİ	
ASSOC.PROF.DR.ŞİNAN AYDIN	THE ROLE OF MATHEMATICAL PROBLEM SOLVING IN MATHEMATICS EDUCATION	
BÜŞRA KIRAL	INVESTIGATION OF METAPHORIC PERCEPTIONS OF PRE-SERVICE MIDDLE SCHOOL TEACHERS ABOUT THE CONCEPT OF "GEOMETRY"	
ASSOC.PROF.DR.ŞİNAN AYDIN	CONCEPTION ERRORS IN PROOF OF ALGEBRAIC THEOREMS	
PROF. DR. SÜLEYMAN SÖZEN	THE IMPORTANCE OF COORDINATION AND COLLABORATION IN PREVENTION OF VIOLENCE AND DISORDER IN SPORTS AND PROBLEMS IN THIS FIELD	
Discussion		Coffee Break (18:15 – 18:30)

ORAL PRESENTATIONS		
01 November 2019	SESSION 4	Time 18:30 – 19:45
IMASCON Session 4.5 / 18:30 – 19:45		Hall : 5
SESSION CHAIR : Assist.Prof.Dr.Hafife BOZDEMİR YÜZBAŞIOĞLU		
MUSTAFA KEMAL YÜZBAŞIOĞLU	EXAMINING THE EFFECT OF SECONDARY STUDENTS' TAKING PART IN SCIENCE FAIRS ON THEIR MOTIVATION TOWARDS LEARNING SCIENCE	
MUSTAFA KEMAL YÜZBAŞIOĞLU	INVESTIGATION OF TEXTBOOK EVALUATION QUESTIONS ACCORDING TO TIMSS COGNITIVE DIMENSIONS: SCIENCE TEXTBOOK EXAMPLE	
ASSIST.PROF.DR.HAFIFE BOZDEMİR YÜZBAŞIOĞLU	INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN DAILY LIFE OF PRIMARY AND SECONDARY SCIENCE COURSE BOOKS	
OSMAN KAYNAR	TÜBİTAK 4004 EVALUATION OF THE PROJECT “DISCOVER NATURE AND SCIENCE CODE YOUR DREAMS”	
HASAN TAHSİN SALUR	IMAGES IN PRIMARY AND SECONDARY SCIENCE TEXTBOOKS	
ZÜLKÜF OSMAN GÜL	THE EFFECT OF 5E MODEL SUPPORTED BY ALGODOO SOFTWARE IN THE LIGHT UNIT OF 7 TH GRADE SCIENCE LESSON ON ACADEMIC ACHIEVEMENT AND MOTIVATION OF STUDENTS	
IMASCON Session 4.6 / 18:30 – 19:45		Hall : 6
SESSION CHAIR : Assist.Prof.Dr.İbrahim MUTLU		
LECTURER.SADETTİN YILMAZ	ESTIMATION OF DAMAGE COSTS DUE TO ICE LOAD IN ENERGY TRANSMISSION AERIAL LINES BY USING INDEX NUMBERS	
LECTURER.SADETTİN YILMAZ	ECONOMIC ANALYSIS OF BIRD REPELLENT SYSTEMS IN ENERGY TRANSMISSION AERIAL LINES	
LECTURER. ÜMMÜHAN MUTLU	THE EFFECT OF PERSONALITY TRAITS ON FINANCIAL RISK TOLERANCE	
RESEARCH ASST. HÜSEYİN GÜVENOĞLU	THE RELATIONSHIP BETWEEN FOREIGN DIRECT INVESTMENTS AND ECONOMIC GROWTH IN TURKEY	
DR. MUSA BAYIR	THE RELATIONSHIP BETWEEN CONSUMER LOANS AND INFLATION: THE CASE OF TURKEY	
ASSIST.PROF.DR.İBRAHİM MUTLU	TÜRKİYE'DE PEDIATRİK VE YENİDOĞAN YOĞUN BAKIMI YATIRIMINDA TIBBİ CİHAZ PAYI VE ETKİSİ	
ASSIST.PROF.DR KAMURAN SOYLU	PROBLEMS ENCOUNTERED IN DETERMINING THE PLACE OF EXAMINATION OF COMMERCIAL BOOKS	

02 NOVEMBER Saturday

ORAL PRESENTATIONS

02 November 2019	SESSION 5	Time 09:00 – 10:15
IMASCON Session 5.5 / 09:00 – 10:15		Hall : 5
SESSION CHAIR : Assoc.Prof.Dr.Fatih KOÇ		
DR. AYŞEGÜL KARATAŞ	IMPACT OF EXCHANGE RATE SHOCKS ON SECTORAL INTERNATIONAL TRADE	
RESEARCH ASST. SEDA CELEP	AN EVALUATION ON GREENWASH AND PURCHASE BEHAVIOUR	
ASSOC.PROF.DR.FATİH KOÇ	EXAMINING OF VOTER INVOLVEMENT LEVELS IN POLITICAL MARKETING	
ASSOC.PROF.DR.FATİH KOÇ	THE EFFECTS OF CITY IMAGE ON PLACE ATTACHMENT: THE CASE OF KANDIRA	
YOUSEF ALMANASREH	THE EFFECT OF CONSUMER ETHNOCENTRISM AND COUNTRY OF ORIGIN ON THE ATTITUDE TOWARD THE BRAND, PERCEIVED VALUE AND PURCHASE INTENTION: A RESEARCH ON TURKISH AND KOREAN PRODUCTS.	
IMASCON SESSION 5.6 / 09:00 – 10:15		HALL : 6
SESSION CHAIR : Assist.Prof.Dr.Gözde KOCA		
ASSIST.PROF.DR.GÖZDE KOCA	WEIGHTED WITH THE AHP METHOD TO SUSTAINABLE MARINE INITIATIVES IN TURKEY	
EMEL YILMAZ	AN EXAMINATION OF THE CYBERCHONDRIA LEVELS OF PATIENTS: THE CASE OF RESEARCH HOSPITAL	
MELISA NARIN	DETERMINATION OF IMPORTANCE LEVELS OF THE ACCEPTANCE CRITERIA USED AT GRADUATE AND DOCTORATE STUDENT SELECTION INTERVIEW THROUGH SWARA METHOD	
SELİN BABACAN	EVALUATION OF THE FEATURES OF TEXTILE PRODUCTS AFFECTING CHANGING PURCHASING BEHAVIOURS OF FEMALE CUSTOMERS WITH FAST FASHION CONCEPT THROUGH SWARA METHOD	
DR. LEYLA ŞENOL	THE RELATIONSHIP BETWEEN MASCULINITY AND FEMININE CULTURE AND SOCIAL INNOVATION: A RESEARCH BY UNIVERSITY STUDENTS	
ASSIST.PROF.DR.GÖZDE KOCA	ANALYZING THE SOCIO ECONOMIC STATUS OF WOMEN IN TURKEY AND EU COUNTRIES USING ENTROPY BASED ARAS, MAUT AND SAW METHODS	
Discussion		Coffee Break (10:15 – 10:30)

ORAL PRESENTATIONS		
02 November 2019	SESSION 6	Time 10:30 – 11:45
IMASCON Session 6.5 / 10:30 – 11:45		Hall : 5
SESSION CHAIR : Assoc.Prof.Dr.Banu İNAN KARAGÜL		
ASSOC.PROF.DR. BANU İNAN KARAGÜL		A REVIEW OF THESES ON TEACHER COGNITION IN THE TURKISH EFL CONTEXT
BÜŞRA ULU		EXPLORING PRACTICES AND ATTITUDES OF EFL INSTRUCTORS ABOUT L1 USE
ASSIST.PROF.DR. SERPİL ÖZKURT SIVRIKAYA		THE STUDY OF UNIVERSITY STUDENTS AND THE REASONS FOR CHOOSING DEPARTMENT: CASE OF KOCAELI VOCATIONAL SCHOOL
ZEHRA HİFA HİTALANY		“WRITTEN CORRECTIVE FEEDBACK AND ERROR FEEDBACK” STUDIES ON TEACHING TURKISH TO FOREIGNERS
ASSIST.PROF.DR. SERPİL ÖZKURT SIVRIKAYA		CHEMİSTRY PROGRAM STUDENTS DAILY USE CHEMİCALS
DR.ORHAN ÇELTİKÇİ		MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'S VIEWS ON TURKISH LANGUAGE IN THE AXIS OF TURKISH WORLD
IMASCON Session 6.6 / 10:30 – 11:45		Hall : 6
SESSION CHAIR : Prof. Dr. Sima NART		
LECTURER DR. NİLAY KARASAKAL		LEADERSHIP DEFINITIONS OF WHITE COLLAR WORKERS IN THE CONTEXT OF ORGANIZATIONAL TRUST: A FIELD RESEARCH
ASSIST.PROF.DR.ÖZLEM ATAN		A RESEARCH ON THE EFFECTS OF INTERNAL MARKETING PRACTICES ON EMPLOYEE HAPPINESS AND INTENTION TO STAY IN WORK
PROF. DR. SİMA NART		PUBLIC EMPLOYEES' VIEWS ON WHISTLBLOWING
GÜVEN KARAMAN		TRENDS RELATED TO HUMAN RESOURCES MANAGEMENT IN TEXTILE BUSINESSES; THE CASE OF GİRESUN AND ORDU
LECTURER ASIYE YÜKSEL		INNOVATIVE LEADERSHIP IN INNOVATION MANAGEMENT AND THE PLACE OF THE CREATIVE PERSON IN THE LITERATURE
LECTURER ASIYE YÜKSEL		AN ANALYSIS OF THE RESPONSIBLE MANAGEMENT PRINCIPLES UNDER THE UNITED NATIONS GLOBAL INTEGRITY PROGRAM UNPRM
Discussion		Coffee Break (11:45 – 12:00)

ORAL PRESENTATIONS		
02 November 2019	SESSION 7	Time 12:00 – 13:15
IMASCON Session 7.5 / 12:00 – 13:15		Hall : 5
SESSION CHAIR : Assist.Prof.Dr. Aysun KAYA		
ASSIST.PROF.DR.ZÜHAL ÖZDEMİR YAMAN	EVALUATION OF GASTRONOMIC PRODUCTS WHICH ARE SPECIFIC FOR BOLU CITY WITH RESPECT TO GEOGRAPHICAL INDICATION	
İBRAHİM TOĞRUL	MENU PLANNING AND SAMPLE MENU APPLICATIONS IN MASS FEEDING	
RESEARCH ASST.ASİLHAN SEMİH MUTLU	PRESENTATION DIFFERENCES IN GASTRONOMY THEMED MUSEUMS	
RESEARCH ASST. ASİLHAN SEMİH MUTLU	FORMS OF EXHIBITIONS OF CULINARY MUSEUMS: ŞANLIURFA HACIBANLAR EVİ CULINARY MUSEUM EXAMPLE	
RESEARCH ASST.MERİH TATLI	THE KNOWLEDGE, ATTİTÜDİES AND PRACTİCES OF FOOD ALLERGİES OF RESTAURANT EMPLOYEES İN İSTANBUL, TURKEY	
CENNET YAVUZ	THE EFFECT OF TELEVISION HEALTH PROGRAMS IN IMPROVING HEALTH ATTITUDES OF INDIVIDUALS: SAMPLE OF SAKARYA	
IMASCON Session 7.6 / 12:00 – 13:15		Hall : 6
SESSION CHAIR : Assoc.Prof.Dr.		
MEHMET DUMAN	INVESTIGATION OF SPORT SERVICES IN THE PROVINCIAL ORGANIZATION OF THE MINISTRY OF YOUTH AND SPORTS FOR PERSONNEL NEEDS (EXAMPLE OF KOCAELİ PROVINCE)	
RESEARCH ASST. AYŞEGÜL FUNDA ALP	“WHAT WOMEN KNOW HOW TO PLAY GAMES(!)” : ESPORT THROUGH WOMEN'S EYES	
RESEARCH ASST. GÖKHAN ÇAKMAK	A REVIEW ON E-TICKET IN TURKISH FOOTBALL	
KUBİLAY PARILTI	2020 TURKEY-KOCAELI YOUNG WORLD ORYANTRING CHAMPIONSHIPS CONTRACTOR STAKEHOLDER INSTITUTIONS ORGANIZATIONAL APPROACH OF KOCAELI MUNICIPALITY	
TALHA ALTUNTAŞ	EXAMINATION OF THE MANAGEMENT AND IMPLEMENTATION PROCESSES OF KOCAELI METROPOLITAN MUNICIPALITY KOBİS (KOCAELI BICYCLE TRANSPORTATION SYSTEM) PROJECT	
EZGİ ÇİÇEK	PLANNING AND MODEL PROPOSAL OF SYRIAN REFUGEES IN TURKEY IN TENT CITIES SPORTS AND RECREATION ACTIVITIES	
Discussion		Coffee Break (13:15 – 13:30)

ORAL PRESENTATIONS		
02 November 2019	SESSION 8	Time 13:30 – 14:45
IMASCON Session 8.5 / 13:30 – 14:45		Hall : 5
SESSION CHAIR : Prof. Dr. İrfan Kaya ÜLGER		
SONGÜL ÖZDEMİR	THE PROBLEM OF PEACE AND SECURITY IN AFRICA: AFRICOM'S FIGHT AGAINST TERRORISM	
BÜŞRA ERBİL	ESTABLISHMENT AND DEVELOPMENT OF BLACK SEA ECONOMIC COOPERATION ORGANIZATION	
SONGÜL ÖZDEMİR	A REVIEW OF INDIA'S AFRICAN POLICY	
EBRU ARSLAN	ARMENIAN AZERBAIJAN RELATIONS IN THE PERSPECTIVE OF THE MOST MONTH MOUNTAIN MONTENEGRO	
ZEYNEP BAKIR	THE OVERVIEW OF CORPORATION TAX OF ACCOUNTING PROFESSIONALS	
PROF. DR. İRFAN KAYA ÜLGER	THE EU'S CONTRIBUTION TO PEACE AND STABILITY IN THE WESTERN BALKANS	
IMASCON Session 8.6 / 13:30 – 14:45		Hall : 6
SESSION CHAIR : Assoc.Prof.Dr. Meryem GÜRBÜZ		
ASSOC.PROF.DR.MERYEM GÜRBÜZ	MATTER OF ESTABLISHING LEGITIMACY OF THE POWER: EXAMPLE OF KHWAREZMIANS (1097-1231)	
ZAFER ÖZEN	TEVFİK RUSHDİE AND HIS POLİTİCAL LIFE	
ASSOC.PROF.DR.ESMA TORUN ÇELİK	THE REFLECTIONS OF THE DECLARATION OF THE TURKISH REPUBLIC IN AMERICAN PRESS	
DR. ABDULCELİL İŞİK	THE STRUGGLE BETWEEN THE ATABEK OF ALEPPO MELİK SALEH ISMAIL AND SALAH AL-DİN AYYUBİ	
RASILYA KARIMOVA	TRADITIONS ABOUT MARRIAGE IN AYAZ ISHAKI'S STORY “KIYÄW”	
Discussion		Coffee Break (14:45 – 15:00)

ORAL PRESENTATIONS		
02 November 2019	SESSION 9	Time 15:00 – 16:15
IMASCON Session 9.5 / 15:00 – 16:15		Hall : 5
SESSION CHAIR : Assoc.Prof.Dr.Tahsin GÜLER		
ASSIST.PROF.DR.TAHSİN GÜLER	IMPACT OF THE OMBUDSMAN INSTITUTION IN THE CONTROL OF BUREAUCRACY	
ŞAH ASLI KARATAŞ	CLASSIFICATION OF OECD COUNTRIES WITH RESPECT TO HEALTH STATUS INDICATORS VIA CLUSTER ANALYSIS	
ASSIST.PROF.DR.TAHSİN GÜLER	EVALUATION OF LOCAL GOVERNMENT REFORM IN THE CONTEXT OF DECENTRALIZATION AND CENTRALIZATION IN TURKEY	
LECTURER KAMİL ÇAYIRLI	ZINGAT_CONDUCTING THE BEST HOUSE PRICE PREDICTION MODEL FOR TURKISH HOUSING MARKET BY MACHINE LEARNING	
LECTURER KAMİL ÇAYIRLI	RELATIONSHIP BETWEEN HOUSE VALUES AND MACROECONOMIC INDICATORS IN TURKISH RESIDENTIAL MARKET	
SEMIHA SÖNMEZ	THE END OF GLOBALIZATION: THE PROBLEM OF FOREIGN CAPITAL COMPETITION	
IMASCON Session 9.6 / 15:00 – 16:15		Hall : 6
SESSION CHAIR : Assoc.Prof.Dr. Hüseyin DİKME		
ASSOC.PROF.DR.FATİH KOÇ	DO ATTITUDES TOWARD THE MOBILE ADS DIFFERENT ACCORDING TO THE CONSUMERS' DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS	
ASSIST.PROF.DR.DUYGU FIRAT	A RESEARCH ON THE RELATIONSHIP BETWEEN CONSUMER PERSONALITY AND BRAND TRUST	
ASSIST.PROF.DR.ŞENOL HACİFENDİOĞLU	THE EFFECT OF WORD OF MOUTH MARKETING ON PURCHASING INTENT IN SOCIAL MEDIA	
RESEARCH ASST. HAZEL MİHRİBAN KARACA	AN EXPLORATORY STUDY TO DETERMINE CONSUMERS' PURCHASE PROCRASTINATION REASONS: THE CASE OF SAKARYA	
ASSIST.PROF.DR.KAZIM MERT	WHY ARE YOU TIRED OF LIFE. HOWEVER, I AM VERY HAPPY IN SHOPPING CENTERS. ANALYSIS OF THE HAPPINESS OF TIRED PEOPLE IN SHOPPING CENTERS BY PHOTO BASED STORYTELLING TECHNIQUE	
Discussion		Coffee Break (16:15 – 16:30)

ORAL PRESENTATIONS		
02 November 2019	SESSION 10	Time 16:30 – 17:45
IMASCON Session 10.5 / 16:30 – 17:45		
Hall : 5		
SESSION CHAIR : Assoc.Prof.Dr.Öznur GÖKKAYA		
DİLAY GÜVENÇ	A STUDY FOR THE FUTURE OFFICE AND WORKING ENVIRONMENT EXPECTATIONS OF “GENERATION Z”	
ÇİĞDEM TUZLAKOĞLU	CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY; DIFFERENCES WITH QUALITY MANAGEMENT SYSTEM AND SA 8000 SOCIAL RESPONSIBILITY STANDARD	
LECTURER OKTAY ÇETİN	PLACE ATTACHMENT: THE CASE OF KANDIRA	
CEYDA NUR CİHAN	GENDER ROLES AND CHILDREN	
LECTURER DR. ÖZLEM KÜÇÜK	THE CARTOONS OF HEIDI AND VIKING ON THE DISCOURSE OF AGE OF REASON WITH INDIVIDUAL LIBERTY DURING LIBERAL ENLIGHTENMENT.	
ASSOC.PROF.DR AYSEN KANDEMİR ŞİMŞEK	STATİSİAL ANALYSİS OF THE LEVEL OF JOB SATİSFACTION OF THE EMPLOYED BY ECONOMIC ACTİVİTY AND OCCUPATIONAL GROUP	
IMASCON Session 10.6 / 16:30 – 17:45		
Hall :6		
SESSION CHAIR : Assoc.Prof.Dr.Yılmaz AKGÜNDÜZ		
ASSOC.PROF.DR.YILMAZ AKGÜNDÜZ	THE ANALYSIS OF ARTICLES RELATED TO ORGANIZATIONAL REVENGE	
RESEARCH ASST. MEHMET BOYRAZ	THE USE OF GEOTHERMAL RESOURCES: CASE OF THERMAL HOTELS	
RESEARCH ASST.MEHMET BOYRAZ	EVALUATION OF TOURISM CONGRESS: CASE OF TURKEY 2018	
MESUD UZUN	AN INVESTIGATION THE APPLICABILITY OF SERVICE QUALITY, BRAND NAME, BRAND TRUST AND BRAND IMAGE SCALES ON FRANCHISE FOOD AND BEVERAGE BUSINESSES	
AYŞEGÜL COŞKUN	EVALUATION OF THE POTENTIAL OF CONGRESS TOURISM IN KOCAELI PROVINCE	
IMASCON Session 10.7 / 16:30 – 17:45		
Hall :7		
SESSION CHAIR : Prof. Dr. Ceylan Gazi UÇKUN		
LECTURER BARIŞ DEMİR	RESEARCH OF THE ACADEMIC GRIT LEVELS OF VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS IN TERMS OF CERTAIN ASSESSMENT REQUIREMENTS	
ASSIST.PROF.DR.SEHER UÇKUN	COGNITIVE INTELLIGENCE (IQ) OR EMOTIONAL INTELLIGENCE (EQ) IMPORTANT IN RECRUITMENT INTERVIEWS?	
LECTURER İSMAIL KILIÇASLAN	BUSINESS AND ENVIRONMENT SENSITIVITY COST ANALYSIS OF SUSTAINABILITY	
LECTURER ZAFER CESUR	ELECTRONIC SUPPLY CHAIN APPLICATIONS: SOFTWARE USED IN LOGISTICS ACTIVITIES AND EVALUATION OF ITS EFFECTS ON LOGISTICS BUSINESSES	
LECTURER ZAFER CESUR	A RESEARCH TO DETERMINE BRAND LIKEABILITY IN THE MOBILE PHONE INDUSTRY	
LECTURER. İSMAIL KILIÇASLAN	ACCOUNTING PERSPECTIVE ON SUSTAINABILITY IN BUSINESS	

ORAL PRESENTATIONS		
02 November 2019	SESSION 11	Time 18:00 – 19:15
IMASCON Session 11.3 / 18:00 – 19:15		Hall : 3
SESSION CHAIR : Assoc.Prof.Dr.İpek SUCU		
ASSIST.PROF.DR.AYSUN KAYA DENİZ	THE TERM OF POPULARITY IN THE DIGITAL AGE AND THE KID YOUTUBERS IN CONCEPT OF CONSUMPTION CULTURE	
KIMBAT AKHAYEVA	MANIPULATION OF CINEMA TO YOUNG PEOPLE,	
ADEM BALTACI	GRAND EXAM (ARTIFICIAL INTELLIGENCE)	
ASSIST.PROF.DR.İPEK SUCU	AN EXAMPLE ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE FILM: WORLD OF ROBOTS	
SELMA DAĞCI	EXAMINATION OF ELECTRONIC COMPLAINT APPLICATIONS IN HEALTH COMMUNICATION OF A GROUP OF PUBLIC HEALTH INSTITUTIONS	
ASSIST.PROF.DR.HÜSNÜNUR ASLANTÜRK	PSYCHOSOCIAL SUPPORT IN PRE-HOSPITAL EMERGENCY HEALTH SERVICES	
<i>Discussion</i>		<i>Coffee Break (16:15 – 16:30)</i>
IMASCON Session 11.5 / 18:00 – 19:15		Hall : 5
SESSION CHAIR : Assoc.Prof.Dr. Şükran Güzin ILICAK		
ASSIST.PROF.DR.EMRE ORUÇ	INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF WORK ENGAGEMENT ON TURNOVER INTENTIONS	
LECTURER DR. NİLAY KARASAKAL	THE IMPORTANCE OF DISASTER TRAINING IN THE FIGHT AGAINST DISASTER AND EMERGENCY : A FIELD RESEARCH	
ASSIST.PROF.DR.OKAN ŞENELDIR	HOW LEADERSHIP TYPES CAN IMPACT CORPORATE EMOTIONAL INTELLIGENCE AND HUMAN RESOURCES MOTIVATION IN THE CRISIS AND STRESS PROCESS?	
ASSIST.PROF.DR.OKAN ŞENELDIR	RELATIVE MOVEMENT IN MANAGEMENT: MUTUAL PREJUDICE BETWEEN MANAGERS AND EMPLOYEES	
SUZAN KALUÇ	DETERMINATION OF HEALTH LITERACY LEVEL OF HEALTH WORKERS	
ANIL SÖKELI	CULTURAL POLICIES OF MUNICIPALITIES: THE CASE OF İZMİT MUNICIPALITY	

IMASCON Session 11.6 / 18:00 – 19:15		Hall :6
SESSION CHAIR : Assoc.Prof.Dr.Yılmaz AKGÜNDÜZ		
ASSOC.PROF.DR. YILMAZ AKGÜNDÜZ	EMPIRICAL RESEARCHES RELATED TO LEADERSHIP IN THE HOTEL BUSINESSES: INVESTIGATION SCIENCE DIRECT DATABASE	
LECTURER FATMA ÜÇLER	CHARACTERISTICS OF THE SCIENTIST IN HIS WORK : “A SCIENTIST'S NOVEL, MUSTAFA İNAN”	
EYLEM KARA	DETERMINATION OF THE ATTITUDE OF DOMESTIC TOURISTS TO ISTANBUL STREET ...	
HANIFE AKYÜZ	TOURISM BASED ON NATURAL RESOURCES: ORDU PROVINCE AND JUKKASJARVİ CASES	
FATMA MELIKE KÖRPE	THE EFFECT OF DIFFERENT DESIGNS IN THE HOTEL AND EXPERIENCE SEEKING OF CUSTOMERS ON HOTEL BUSINESSES	
HALIDE PALAVAR	AYA TEKLA (MERYEMLIK) CHURCH IN MERSİN PROVINCE AND THE VIRGIN MARY HOUSE/CHURCH IN İZMİR PROVINCE ...	
IMASCON Session 11.7 / 18:00 – 19:15		Hall : 7
SESSION CHAIR : Prof. Dr. Ceylan Gazi UÇKUN		
PROF. DR. CEYLAN GAZI UÇKUN	DETERMINATION OF ACADEMIC SELF HANDICAPPING LEVELS OF VOCATIONAL	
LECTURER. ZAFER CESUR	AN ASSESSMENT OF THE IMPACT OF GEOGRAPHICALLY MARKED PRODUCTS ON THE DEVELOPMENT OF REGIONAL TOURISM	
LECTURER. İSMAIL KILIÇASLAN	GLOBAL BRANDS - GLOBAL CULTURE: COCA-COLA CASE	
LECTURER. BARIŞ DEMİR	EXAMINATION OF ACADEMIC COMMUNICATION SKILLS OF FACULTY MEMBERS IN VOCATIONAL	
ASSOC.PROF.DR.FATİH AKBULUT	SMART CITY TRANSPORTATION SYSTEMS SUPPORTED BY MOBILE APPLICATIONS FOR URBAN SERVICE DELIVERY WITHIN THE FRAMEWORK OF SMART CITIES CONCEPT: E-KOMOBİL APPLICATION	

03 NOVEMBER Sunday

KOCAELİ ŞEHİR GEZİLERİ – 12:00

JEOTERMAL KAYNAK KULLANIMI: TERMAL OTELLER ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Mehmet BOYRAZ

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü
mboyraz@aku.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı termal otel işletmelerinde jeotermal kaynak kullanımının arz, kullanım alanları, avantajları ve ikincil suların değerlendirilmesi açısından incelenmesidir. Araştırmanın evrenini, Nisan 2018 itibarıyla Türkiye’de 25 ayrı ilde faaliyet gösteren T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından turizm işletme belgeli 83 termal otel işletmesi oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında herhangi bir örnekleme alınmamış ve tam sayım ile tüm evrene ulaşmaya çalışılmıştır. Araştırma nicel olarak tasarlanmış olup veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında dokuzu çevrimiçi ve 31’i yüz yüze olmak üzere toplam 40 yöneticiye anket uygulanmış. Elde edilen veriler sıklık ve yüzde analizine tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda, termal otel işletmelerinde jeotermal kaynakların %82,5 ile en çok termal havuzlarda ve SPA bölümlerinde ve temel olarak %81,8’lik oranda sağlık ve tedavi amacıyla kullanıldığı; jeotermal kaynakların en büyük faydasının %70 ile otelin doluluğunu artırma yönünde olduğu; ikincil termal suları geri dönüşüme gönderme oranlarının ise %42,5 ile sınırlı kaldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Jeotermal Kaynak, Termal Otel İşletmeleri, Yönetimsel Bakış.

THE USE OF GEOTHERMAL RESOURCES: CASE OF THERMAL HOTELS

Abstract

The purpose of the study is to evaluate the use of geothermal resources in terms of where and how to supply of it, operating areas, benefits, where and how to utilize the secondary waters in thermal hotel enterprises. The research population, consists of 83 thermal hotel establishments which are certified by the Ministry of Culture and Tourism and operates in 25 different provinces in Turkey as of April 2018. No sampling was conducted within the scope of the research and it is aimed to reach the whole population with full count. The research was designed as a quantitative method and the as a data collection tool survey technique was used. To collect the data, a total of 40 managers were interviewed, nine of whom were online and 31 were face to face. Frequency and percentage analysis were used to examine obtained data. As a result of the research, it was found that the thermal springs in were used with 82.5% in thermal pools and SPA sections, and mainly 81.8% in basic health and treatment; the major benefit of geothermal resources is to increase the occupancy rate of the hotel with 70%; the ratio of sending secondary thermal waters to recycling was limited to 42.5%.

Keywords: Tourism, Geothermal Resources, Thermal Hotel Establishment, Managerial Perspective.

1. GİRİŞ

Turizm ve doğal çevre arasında karşılıklı ve sıkı bir ilişki vardır (Kahraman ve Türkay, 2014; Boyacıoğlu, 2013). Çevresel değerler, doğal yer üstü zenginlikler ve yer altı kaynaklar turistik ürünün oluşumunda hayati öneme sahip ana unsurlar arasındadır. Turizm endüstrisinin, bugün dünyanın en büyük endüstrilerinden biri haline gelmesi ve hızlı gelişim göstermeye devam etmesi doğal kaynaklar üzerinde birtakım çevresel etkileşimleri de beraberinde getirmeye başlamıştır. Yıllar itibarıyla, turizm ve çevre ikilisi arasındaki etkileşimler ve doğal kaynakların yoğun olarak kullanılmaya başlanması nedeniyle çevrenin ve doğal zenginliklerin korunması ve sürdürülebilirliği önemli bir hal almıştır. Doğada bulunun yeraltı kaynaklarının pek çoğu tükenbilir özelliktedir (Öztürk ve Kaya, 2015). Söz konusu kaynaklara yeterince sahip olamayan veya var olan kaynakları gelişigüzel kullanan ülkelere doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir hale getirilmesi için çalışmalar yapılmaktadır.

Turizm endüstrisinin en büyük alt sektörünü oluşturan konaklama işletmeleri tarafından yoğun olarak kullanılan doğal yer altı kaynaklarının başında jeotermal kaynaklar gelmektedir. 2023 Türkiye Turizm

Stratejisi'nde, turizmin çeşitlendirilmesi stratejisi kapsamında termal turizm, sağlık turizmi ile birlikte ülkemizde desteklenmesi/geliştirilmesi ve bu noktada öncelik verilmesi gereken bir turizm türü olarak yer almasıyla birlikte termal otellere yapılan yatırımların artmasına neden olmuştur. Ülkemizin sağlık ve termal turizm ile bölgesel bir cazibe merkezi olmayı arzulaması ve bu doğrultuda 2 milyon sağlık turisti ve 20 milyar dolar gelir hedefi koyması bir taraftan termal otel işletmelerinin sayısını diğer taraftan ise bu tesislerin temel bileşeni olan jeotermal kaynak suların önemini de artırmıştır. Çünkü jeotermal kaynak suları, termal otellerin bünyesinde başta kür ünitesi, SPA ve ıslak alanlarda olmak üzere tedavi ve enerji elde etmek amacıyla birçok bölümde farklı niteliklerde oldukça yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Bu doğrultuda doğal kaynakların tüketimi turizm hareketlerindeki artışa paralel olarak hızlanmakta, kaynak kullanımının değerlendirilmesi, takip edilmesi ve kontrol altına alınması ise bir zorunluluk haline gelmektedir.

Tüm bu hususlar özellikle termal turizmin gerçekleştirilmesi noktasında jeotermal kaynaklara ilişkin önemli akademik çalışmaları da gerektirmektedir. Bu durum, termal otel işletmeleri için de geçerlidir. Doğal kaynakların hizmet verilen işletme türü açısından termal oteller için verimli ve etkin kullanımında, sürdürülebilirliğin desteklenmesinde ve kaynakların korunmasında yönetsel bakış açısı ve uygulamalar en önemli belirleyiciler arasında yer almaktadır. Çünkü işletmelerde çevre yönetim sisteminin oluşturulması, yürütülmesi ve jeotermal kaynakların korunması konusundaki karar verici ve denetleyiciler üst düzey yöneticilerdir. Termal otel işletmelerinde jeotermal kaynak kullanımının detaylandırılarak yönetici bakış açısıyla ele alınması bu doğrultuda büyük önem arz etmektedir. Bu noktadan hareketle, Türkiye'de faaliyet gösteren termal otel işletmelerinde jeotermal kaynak kullanımının çeşitli parametreler doğrultusunda incelenmesi araştırmanın odak noktasını oluşturmuştur.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Jeotermal Kaynaklar

Jeotermal kaynaklar; *“Jeolojik yapıya bağlı olarak yerkabuğu ısısının etkisiyle sıcaklığı sürekli olarak bölgesel atmosferik yıllık ortalama sıcaklığın üzerinde olan, çevresindeki sulara göre daha fazla miktarda erimiş madde ve gaz içerebilen, doğal olarak çıkan veya çıkarılan su, buhar ve gazlar ile yeraltına insan düzenlemeleri vasıtasıyla gönderilerek yerkabuğu veya kızgın kuru kayaların ısısı ile ısıtılarak su, buhar ve gazların elde edildiği yerler”* olarak tanımlanmaktadır (JKDMSK, 2007). Jeotermal kaynakların; ısı kaynağı, ısıyı yeraltından yüzeye taşıyan akışkan, suyun dolaşımını sağlamaya yeterli kayaç geçirgenliği olmak üzere üç temel bileşeni bulunmaktadır (YEGM, 2018). Magmanın kabuğa doğru yükselmesi ve dolayısıyla ısıyı taşıması; kabuğun incelendiği yerlerde yüksek sıcaklık farkı sonucunda oluşan ısı akışı; yeraltı suyunun birkaç kilometre derine inip ısındıktan sonra yüzeye doğru yükselmesi gibi nedenlerden ötürü jeotermal alanlarda sıcak kayaç ve yüksek yeraltı suyu sıcaklığı normal alanlara göre daha sıcak yerlerde bulunmaktadır.

İlk çağlardan 20. yüzyıl başına kadar sadece sağlık ve yiyecekleri pişirme amacı ile yararlanılan jeotermal kaynakların kullanım alanları gelişen teknolojiye paralel olarak günümüzde birçok farklı alanda yaygınlaşmış ve çeşitlenmiştir (YEGM, 2018). Jeotermal kaynakların kullanım alanları, akışkanların sıcaklıklarına göre (Lindal, 1973) farklılık göstermektedir. Bunların başında elektrik üretimi, ısıtma, endüstrideki çeşitli kullanımlar ile turizm sektörü gelmektedir.

Jeotermal kaynaklar, yeryüzündeki en önemli yenilenebilir ve sürdürülebilir enerji kaynaklarıdır. Özellikle suyun egemen olduğu jeotermal rezervuarlardan çok yüksek miktarlarda sıcak su üretimi yapılmaktadır (Ulutürk, 2016:36). Alp-Himalaya tektonik kuşağı üzerinde bulunan Türkiye, gerek debi ve sıcaklıkları gerekse de çeşitli fiziksel ve kimyasal özellikleri ile Avrupa'daki termal suların daha üstün nitelikler taşımakta ve İzlanda ve Japonya ile birlikte en zengin jeotermal kaynaklara sahip öncelikli ülkeler arasında yer almaktadır (KTB, 2018c). Türkiye'de sıcaklığı 30 °C'nin üzerinde 347 adet jeotermal saha bulunmaktadır. Bu sahaların 44'ü enerji üretimi yapabilecek nitelikte, 110'u 50 °C'nin üzerinde ısıtmada yararlanılabilecek nitelikte, geriye kalan sıcaklığı 50 °C'nin altındaki sahalar ise; sera sağlık, termal turizm ve diğer uygulamalardaki kullanımlar için potansiyel alanlardır (Akkuş ve Başarır, 2018:37). Türkiye jeotermal kaynak zenginliği bakımından kurulu elektrik gücü olarak

1100 MWe ile Dünya’da ABD, Filipinler ve Endonezya’dan sonra dördüncü sırada; ısıtma ve kaplıca amaçlı kullanımında Dünya’nın ilk beş ülkesi arasında yer almaktadır.

Jeotermal enerji, “*Yerin derinliklerindeki kayalarda birikmiş olan ısının, akışkanlarca taşınarak rezervuarlarda depoladığı sıcak su, buhar ve gazlardan doğrudan veya dolaylı olarak faydalanmayı kapsayan; yenilenebilir, sürdürülebilir, tükenmez, ekonomik, güvenilir, temiz ve yeşil bir enerji türü*”dür. Jeotermal enerji, yer kabuğunda depolanmış ısı enerjisinin tümünü kapsamakta olup en önemli özelliği yeryüzüne yakın bulunmasıdır. Jeotermal enerji kullanımının ekonomik, sürdürülebilir, güvenilir ve yeşil enerji kaynağı olarak birtakım avantajları bulunmaktadır. İlk olarak; doğal (öz) kaynakların değerlendirilmesi, diğer enerji kaynaklarına göre yakıt ve enerji tasarrufu sağlanması, % 95’in üzerinde verimlilik sağlanması ve diğer enerji türleri üretiminin göre tesis alanı ihtiyacının asgari düzeyde olması, döviz tasarrufu sağlanması, ucuz ısı enerjisinin üretimi ile yeni kullanım alanlarının geliştirilmesi, altyapı ve hizmet getirmesi, kullanıma hazır olması ve herhangi bir ikincil taşıma ya da nakliyat gerektirmemesi ve yerel niteliği nedeniyle ithalinin ve ihracının uluslararası konjonktür, krizler, savaşlar gibi faktörlerden etkilenmemesi jeotermal enerji kullanımının ekonomik faydaları arasında sayılabilir. Sürdürülebilir avantajlar arasında; meteorolojik şartlardan bağımsız olması, kısa süreli atmosfer koşullarından etkilenmemesi, arama kuyularının doğrudan üretim tesislerine ve bazen de re-enjeksiyon alanlarına dönüştürülebilmesi, jeotermal rezervlerin yağmur, kar, deniz ve magma suları ya da re-enjeksiyon ile beslenmesi yer almaktadır. Son olarak jeotermal kaynaklar; yangın, patlama, zehirlenme gibi risk faktörleri taşımadığı için güvenilir olması ile yanma teknolojisi kullanılmadığı için sifıra yakın emisyonla konut, tarım, endüstri, sera ısıtması ve benzeri alanlarda çok amaçlı ısıtma uygulamaları için ideal şartlar sunması azaltılması bakımından yeşil enerji avantajına sahiptir (Jeotermal Enerji, 2018; JEVAK, 2018a).

2.2. Termal Turizm

Termal turizm “*termomineral su banyosu, içme, inhalasyon, çamur banyosu gibi çeşitli türdeki yöntemlerin yanında iklim kürü, fizik tedavi, rehabilitasyon, egzersiz, psikoterapi, diyet gibi destek tedavilerinin birleştirilmesi ile yapılan kür (tedavi) uygulamaları yanı sıra termal suların eğlence ve rekreasyon amaçlı kullanımı ile meydana gelen turizm türü*”dür (KTB, 2018d). Termal otel işletmeleri ise, insanların şifa bulmak veya sağlık amaçlı gittiği şifalı suların bulunduğu yerlerde konaklama, yeme-içme, spor, dinlenme, eğlence, rekreasyon vb. hizmetlerin yanı sıra termal havuz ve banyolar, su kürü, çamur kürü, fizik tedavi vb. hizmetleri de uzman personellerle sunan ve bünyesinde yer aldıkları konaklama tesislerinin tür ve sınıfı belirtilerek isimlendirilen işletmelerdir (Çakıcı vd., 2002).

Termal otel işletmeleri sundukları bu hizmetler doğrultusunda diğer otel işletmelerine göre birtakım farklılıklar göstermektedir. Bu farklılığın temel kaynağı olan ve çeşitli alanlarda kullanılabilen jeotermal kaynakların, doğrudan ve dolaylı olarak her iki şekilde de kullanıldığı sektörlerden en başında turizm endüstrisi ve termal işletmeler gelmektedir (Boyras, 2017). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı’nca 2005-2006 yıllarında hazırlanan ve 02.03.2007 tarih 26450 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren “Türkiye 2023 Turizm Stratejisi’nde termal turizm, öncelikli olarak geliştirilmesi, desteklenmesi ve öncelik verilmesi gereken alternatif turizm türleri arasında bulunmaktadır. Bu doğrultuda,

- Jeotermal kaynakların bulunduğu bölgeler dikkate alınarak tüm kaynakların değerlendirilmesi,
- Jeotermal suyun etkin bir şekilde dağıtımını amacıyla pilot bölgelerde mahalli idareler birliği ve dağıtım şirketlerinin kurulması,
- Jeotermal kaynak odaklı “Turizm Merkezi” ilan edilebilecek alanların belirlenmesi ve turizm yatırımcılarına tahsisinin gerçekleştirilmesi,
- Troya, Frigya ve Afrodisya bölgelerinin her birinin termal temalı bölgesel varış noktası olarak geliştirilmesi ve termal turizm kapasitesinin alternatif turizm türleri ile bütünleşmesinin sağlanması,
- Jeotermal kaynakların esas alınarak, termal kentlerin ve nitelikli kür ve tedavi merkezlerinin geliştirilmesi ile Avrupa’da termal turizm konusunda birinci varış noktası olması hedeflenmiştir.

2023 Turizm Stratejisi'nin yayınlandığı 2007 yılı itibariyle, Türkiye'de 10'u yatırım belgeli 12'i işletme belgeli termal otelin toplamda 3,472 odaya ve 9,194 yatak kapasitesine sahiptir (KTB, 2007). Aradan geçen 12 yılı aşkın süre zarfında, termal otel işletmelerinin sayısı 2018 yılında 18'i yatırım belgeli, 69'u işletme belgeli olmak üzere toplamda 87'ye ulaşmış ve yaklaşık üç kat artış göstermiştir. Buna ilave olarak, bu tesislerin yatak kapasitesi ise yine üç kattan fazla artarak 41,506'ya yükselmiştir (KTB, 2019). Termal turizm tesislerindeki bu hızlı büyüme ve gelişmeler doğrultusunda, işletmelerin ihtiyaç duyduğu jeotermal kaynak miktarı da artış göstermiştir. Birincil kullanım sonrasında ortaya çok fazla miktarlarda ikincil termal su çıkması, söz konusu bu suların ise iyi bir şekilde yönetilmesini, değerlendirilmesini, kaynakların koruma ve sürdürülebilirlik açısından ele alınmasını gerektirmektedir.

3. METODOLOJİ

Araştırmanın temel amacı, termal otel işletmelerinde jeotermal kaynak kullanımının yönetsel bakış açısıyla değerlendirilmesidir. Bu doğrultuda; termal otellerde jeotermal kaynakların nasıl ve ne şekilde tedarik edildiği, kullanım alanları ve faydaları ile ilk kullanım sonrasında ikincil suların nasıl ve nerelerde kullanıldığı konusunda işletmelerden bilgiler edinilmesi hedeflenmiştir. Araştırmanın evreni, Türkiye'de faaliyet gösteren T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından turizm işletme belgeli termal otel işletmelerini kapsamaktadır. Bu kapsamda, 2018 yılı Nisan ayında yayınlanan verilere göre Türkiye'de farklı sınıf ve türlerde 25 ayrı ilde 83 adet termal otel işletmesi yer almaktadır (KTB, 2018a). Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket tekniği kullanılmıştır. Anket formu konu ile ilgili Boyraz ve Çetin (2019), Boyraz (2017), Boyraz ve Baytok'un (2017) gerçekleştirmiş olduğu nitel çalışmalarda elde edilen sonuçlar doğrultusunda hazırlanmıştır.

Araştırmada kullanılan anket formu üç bölüm ve 20 sorudan oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların demografik bilgilerini temin etmeye yönelik dokuz; ikinci bölümde işletme niteliklerine yönelik altı; üçüncü bölümde jeotermal kaynak kullanımına yönelik beş soru bulunmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında Afyonkarahisar, Amasya, Ankara, Denizli, İzmir, Kütahya, Nevşehir ve Yalova illerinde yer alan ve randevu sağlanan termal otel yöneticileri ile yüz yüze görüşülerek anketler uygulanmıştır. Bu illerin dışında kalan diğer 17 ilde faaliyet gösteren termal otellere mail ortamında anketler yönlendirilmiş ve hatırlatma amacıyla birer hafta arayla üç defa tekrar yöneticilere yönlendirilmiştir. Bu doğrultuda üç termal otel işletmesinin kapalı olduğu saptanmış, kalan 80 termal otel işletmesinden ise 40'ının yöneticilerine ulaşılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde ise betimsel analiz yöntemi kapsamında; sıklık ve frekans analizi birlikte kullanılmıştır.

4. BULGULAR

Araştırmanın örneklemini oluşturan otellerin faaliyet gösterdikleri illere göre dağılımları incelendiğinde ulaşılan 40 termal otel işletmesinden %50'si Ege Bölgesi'nde yer alan İzmir, Denizli, Afyonkarahisar ve Kütahya illerinde yer almaktadır. Bu illeri takiben Ankara, Nevşehir, Yalova'dan da dörder termal otel, en çok işletme ile temsil edilen diğer iller olarak öne çıkmaktadır. Katılımcıların cinsiyetleri bakımından %90'ını erkekler, %10'unu ise kadınlar oluşturmaktadır. Bunların %80'i 35 ve üzeri yaşa sahipken %20'sinin ise 25-34 yaş aralığında olduğu; %57,5'inin en az lisans mezunu olmasına karşın %25'i lise ve %175'i ise önlisans mezunu durumundadır.

Daha önce herhangi bir kademedeki turizm eğitimi almış olan yöneticilerin ise %65'lik bir orana sahiptir. Bununla birlikte katılımcıların yaklaşık %90'ının üst düzey yönetici (genel müdür, genel müdür yrd.) konumunda görev yapmaktadır. Katılımcılar sektör deneyimleri açısından ele alındığında %80'inin konaklama sektöründe en az 11 ve üzeri yıl deneyime sahip olduğu, bu grupta yer alan yöneticilerin ise yarısının termal otel işletmelerinde benzeri bir süre tecrübeye sahip oldukları belirlenmiştir. Diğer bir deyişle, katılımcıların %40'ının termal otellerde, %30'unun ise şuan aktif olarak çalışıyor oldukları işletmelerde en az 11 yıl ve üzeri sürelerde deneyime sahip oldukları tespit edilmiştir. Termal otel işletmeleri faaliyete başladıkları yıllar itibariyle değerlendirildiğinde; %80'inin 20 yıldan, %45'inin ise 10 yıldan daha genç birer işletme oldukları ortaya çıkmıştır.

Araştırmaya katılan termal otel işletmelerinin %77,5'inin bağımsız, %22,5'inin ise zincir oteller bünyesinde gerek ulusal gerekse de uluslararası olarak faaliyet gösterdiği belirlenmiştir. Termal

tesislerin sınıflar açısından ise; çoğunluğunun %52,5 ile beş yıldızlı, ikincil olarak %32,5'inin dört yıldızlı ve en az grubun ise %15 ile üç yıldızlı otel işletmeleri şeklinde dağılım göstermektedir. Oda sayısı bakımından otellerin %67,5'inin 101 oda ve üzeri; yatak sayısı bakımından ise %70'inin 201 yatak ve üzeri kapasiteye sahip olduğu tespit edilmiştir. Tesislerin bu denli yüksek kapasiteye sahip ve %72,5'inin son beş yıllık ortalama doluluk oranlarının %60'ın üzerinde olmasına karşın yarısının 100 kişi ve altında personel ile hizmet verdikleri belirlenmiştir. Jeotermal kaynak sularının kullanım alanı, şekli ve amacı ile bu kullanıma paralel olarak elde edilen avantajların ve kullanım sonrası ortaya çıkan ikincil suların değerlendirilmesi farklı alt boyutları itibarıyla termal otellerde bu değerlere verilen önem ve yoğunluklar değişkenlik gösterebilmektedir. Tablo-1'de termal otellerde jeotermal kaynakların kullanımına yönelik söz konusu bu değişkenler açısından elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Başta tesis yapılarının durumu, işletme türü, sınıfı ve faaliyet gösterilen destinasyon olmak üzere pek çok parametre bu önem düzeyindeki değişkenliğe neden olmaktadır. Termal otel işletmelerinde jeotermal kaynak suların tedarik edilme yöntemleri bölgelere ve illere göre değişkenlik gösterebilmektedir. Yöneticilerin verdiği cevaplar incelendiğinde, termal otel işletmelerinin %30'unun kendi kuyuları aracılığıyla termal suların arzını sağlarken, %35'inin belediye veya il özel idareleri tarafından merkezi dağıtım veya merkezi kuyulardan kendi kurdukları taşıma sistemleri ile termal su temin ettiği belirlenmiştir. Bunun yanı sıra termal otellerin %35'inin ise özel dağıtım şirketi tarafından merkezi olarak dağıtım yapılan ya da ayrıca var olan termal turizm boru hatlarından termal su tedarik ettiği saptanmıştır. Araştırma kapsamında termal otel işletmelerinde jeotermal kaynakların %82,5 ile en çok termal havuzlarda ve SPA bölümlerinde; temel olarak %67,5'lik oranda sağlık ve tedavi amacıyla kullanıldığı tespit edilmiştir. Buna karşın termal tesislerin odalarında termal suyu kullanım oranının ise %40 ile sınırlı olduğu görülmektedir. Jeotermal su kaynaklarının önemli kullanım amaçları arasında yer alan enerji ihtiyacının karşılanması ihtiyacı, katılımcı termal otel işletmelerinde de %55 ile önemli bir oranda ve işletmenin farklı bölümlerinde gerçekleştiği görülmektedir. Bu doğrultuda termal otellerin %42,5'inin genel alanların, %37,5'inin odaların ve %22,5'inin ise şebeke sularının ısıtılması amacıyla kullandığı tespit edilmiştir.

Tablo 1: Jeotermal Kaynak Kullanımına İlişkin Bulgular

Belirtilen Özellik	f	%	Belirtilen Özellik	f	%	Belirtilen Özellik	f	%
Tedarik Şekli								
Kendi Kuyusu	12	%30,0	Belediye / Özel İdare	14	%35,0	Özel Dağıtım Şirketi	14	%35,0
Kullanım Alanı/Amacı	Faydaları			İkincil Suların Değerlendirilmesi				
Enerji Kaynağı Olarak	22	%55,0	Enerji Maliyetlerini Azaltır	23	%57,5	Re-enjeksiyon Yapıyoruz	3	%7,5
Genel Alan Isıtılması	17	%42,5	Turistik Çekicilikleri Oluşturur	25	%62,5	Re-enjeksiyona Gönderiyoruz	14	%35,0
Odaların Isıtılması	15	%37,5	Otelin Doluluğunu Artırır	28	%70,0	Kanalizasyona Gönderiyoruz	18	%45,0
Şebeke Suyu Isıtılması	9	%22,5	Müşteriler için Çekim Unsurudur	27	%67,5	Toprağa Deşarj Ediyoruz	7	%17,5
Sağlık ve Tedavi	27	%67,5	Müşterileri Tedavi Eder	27	%67,5	Denize Deşarj Ediyoruz	3	%7,5
Havuzlar ve SPA	33	%82,5	Çevre Kirliliğini Azaltır	16	%40,0	Otel Bahçesinin Sulanması	9	%22,5
Odalar (Banyolar)	16	%40,0	Çevreye Yeni Değerler Katar	22	%55,0	Tarımsal Arazi Sulaması	3	%7,5

Yöneticilerin jeotermal kaynakların en büyük faydasının %70 ile otelin doluluğunu artırma yönünde olduğu; bunun nedeni olarak termal suların tedavi edici özelliğinin olmasıdır. Yöneticilerin jeotermal kaynakların ikincil öncelikli faydasının %67,5 oranı ile müşterileri tedavi etmesi ve müşteriler için çekim unsuru olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Elde edilen bulgular, bu iki önemli avantajın birbirini tamamlayıcı ve kanıtlayıcı nitelikte olduğunu göstermektedir. Bir diğer önemli bulgu olarak; jeotermal kaynak kullanımının otel işletmeleri için enerji maliyetlerini azalttığı ve minimum seviyeye indirilmesinde %57,5 ile yöneticilerin aynı görüşü paylaştığı tespit edilmiştir. Bu bulgu, jeotermal suların enerji kaynağı amacıyla kullanımına yönelik elde edilen bulgu ile paralellik göstermekte olup; bu amaçla jeotermal kaynak suyu kullanan termal otel işletmelerinin tamamının maliyet avantajı

sağladığı görülmüştür. Yöneticiler, jeotermal kaynakların çevreye yönelik katkılarının gerek yeni değerlerin kazandırılması gerek kirliliğin önlenmesi noktasında diğer faydaları arasında en düşük düzeyde gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Bu kapsamda, %40 ile en az faydasının çevre kirliliğinin azaltılması noktasında olduğunu vurgulamışlardır. Bu oran, yöneticilerin çevresel değerlerin korunması ve geliştirilmesi konusunda bilgi eksikliklerinin olduğunu, kullandıkları doğal kaynakların niteliklerine tam olarak hâkim olmadıklarının bir göstergesidir.

Jeotermal kaynak suları termal otel işletmelerinin temel arzını oluşturduğu için yoğun olarak kullanılmaktadır. Sonrasında ise kayıp sular dışında enerji olarak ya da ıslak alanlarda kullanım ile ısıyı düşen jeotermal suların neredeyse tamamına yakını ikincil termal su olarak ortaya çıkmaktadır. Termal otel işletmeleri ikincil suları farklı şekillerde değerlendirebilmekte olup bunların en temel olanı; doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için geri dönüşümlerinin tamamlanması sürecidir. Yöneticilerin, araştırma kapsamında ikincil termal suları geri dönüşüme gönderme oranlarının %42,5 ile sınırlı kaldığı görülmektedir. Termal oteller gerek kendi imkanları ile %7,5'lik gerekse de özel dağıtım şirketleri tarafından %35'lik oranda re-enjeksiyon yaptıkları; termal kaynak arzını bu özel dağıtım şirketlerinden sağlayan otellerin ise tamamının ikincil termal suları geri dönüşüme gönderdikleri tespit edilmiştir. Buna karşın kendi kuyuları ya da belediye veya il özel idare tarafından termal kaynak arzı sağlayan otellerin ise; merkezi geri dönüşüm hattı olmadığı için kendi imkânları re-enjeksiyon yapmaya çalıştıkları ve bu grupta yer alan otellerin sadece %11,5'inin bunu başarabildiği belirlenmiştir. Bu durumun nedeni, jeotermal kaynakların korunmasına yönelik kendi kuyusu olan otellerin teknik bilgi birikimlerinin eksik olmasının yanı sıra alanında uzman personel istihdamı sağlamaması; belediye veya il özel idarelerin ise buldukları bölgelerde geri dönüşüm hatlarında altyapı hizmetlerin eksikliğidir. Yöneticilerin %45'inin, ilk kullanım sonrasında ikincil termal suları direk olarak kanalizasyona gönderdiklerini belirtmesi ilgili illerde geri dönüşüm hatlarının olmadığını doğrular niteliktedir.

5. SONUÇ

Yönetimsel bakış açısı ile termal otel işletmelerinde jeotermal kaynak kullanımının değerlendirilmesi birçok parametre doğrultusunda gerçekleştirilebilir. Araştırma kapsamında öncelikli olarak tedarik yöntemi, kullanım alanları, avantajları ve ikincil suların değerlendirilmesi parametreleri yönünden jeotermal kaynakların kullanımı termal otel işletmeleri açısından incelenmiştir. Araştırmada yapılan veri analizleri elde edilen bulgular dikkate alındığında konuyla ilgili literatür ve jeotermal kaynakların turizm işletmelerinde kullanımı bakımından önemli sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Bu sonuçlar arasında; jeotermal kaynakların tedarik yönteminin termal otel işletmeleri arasında çeşitlilik gösterdiği, net ve baskın bir yöntemin olmadığı, destinasyon bazında illere ve bölgelere göre değiştiği, tedarik yöntemi bakımından kendi kuyusundan, merkezi bir dağıtım firması tarafından ya da belediye veya il özel idaresi tarafından termal su tedarik eden işletme sayılarının benzer düzeyde olduğu yer almaktadır. Jeotermal kaynakların termal otellerde en çok termal havuzlarda ve SPA bölümlerinde temel olarak sağlık ve tedavi amacıyla kullanıldığı ve bu doğrultuda jeotermal kaynakların en büyük faydasının ise doluluğu artırması, müşterileri tedavi etmesi ve müşteriler için çekim unsuru olduğu belirlenmiştir. Jeotermal kaynakların bir diğer önemli kullanım amacı ve faydası ise; bu kaynakların enerji kaynağı olarak kullanılması ve bu doğrultuda otel işletmelerinin enerji maliyetlerini azaltması olarak tespit edilmiştir. Jeotermal kaynakların korunması ve sürdürülebilirliği açısından ikincil termal suların geri dönüşüme (re-enjeksiyona) gönderme oranlarının termal otel işletmelerinde çok düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Doğal kaynakların hizmet verilen işletme türü açısından termal oteller için verimli ve etkin kullanımında, sürdürülebilirliğin desteklenmesinde ve kaynakların korunmasında karar verici ve denetleyiciler olarak üst düzey yöneticilerin bakış açısı en önemli belirleyiciler olarak jeotermal kaynaklara otel işletmelerinde kullanımına yönelik hassasiyetlerin de en üst düzeyde olması bu turizm türünün gelişimi ve geleceği açısından önem teşkil etmektedir.

KAYNAKÇA

Akkuş, İ. ve Başarır, N. (2018). Türkiye'de Jeotermal Kaynaklar: Araştırmalar, Kullanımlar, Hedef ve Beklentiler. Uluslararası Katılımlı IV. Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Sempozyumu ve Sergisi, 22-25 Şubat 2018, Afyonkarahisar, 37-38.

- Boyacıoğlu, E.Z. (2013). Turizm İşletmelerinin Çevresel Etkileri. Ş.T. Aydın ve M. Boz (Ed.). *Turizmde Güncel Konu ve Eğilimler* içinde (123-146). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Boyraz, M. (2017). *Termal Otel İşletmelerinde Yönetmelik Bakışıyla Çevre Yönetimi Uygulamalarının Değerlendirilmesi (Yayımlanmamış YL Tezi)*. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Boyraz, M. ve Baytok, A. (2018). The Usage Stage of Geothermal Resources: An Application in Environmentally Sensitive Thermal Hotel Establishments. *IV. Uluslararası Katılımlı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Sempozyumu ve Sergisi Bildiri Özleri Kitabı*, 21-24 Şubat 2018 Afyonkarahisar, ss.23-24.
- Boyraz, M. ve Çetin, A. (2019). Termal Otel İşletmelerinde Jeotermal Kaynak Kullanımının Yönetici Bakışı Açısından Değerlendirilmesi: Denizli İli Örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 10(23), 84-98.
- Çakıcı, A.C., Kozak, M.A., Azaltun, M., Sökmen, A. ve Sarıışık, M. (2002). *Otel İşletmeciliği*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- İzmir Jeotermal (2018). Jeotermal Hakkında http://izmirjeotermal.com.tr/jeotermal_hakkinda_jeotermal_hakkinda-1-1-sayfa_id-101-id-248488-g_id-39981-f-b92d1fd7200 5393f2f12b076a5343662 [Erişim Tarihi: 29.05.2018]
- Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği (JKDMSK). (2007). <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=7.5.11767&sourceXml=Search&MevzuatIliski=0> [Erişim Tarihi: 29.05.2018]
- Jeotermal Vakfı (JEVAK). (2018a). Jeotermal Projelerin Başlıca Amaç ve Gerekçeleri. <http://www.jeotermalvakfi.org.tr/jeoamac.html> [Erişim Tarihi: 29.05.2018]
- Jeotermal Vakfı (JEVAK). (2018b). Jeotermal Enerji ve Çevre. <http://www.jeotermalvakfi.org.tr/enerjicevre.html> [Erişim Tarihi: 29.05.2018]
- Kahraman, N. ve Türkay, O. (2014). *Turizm ve Çevre*. (6. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTB). (2007). Turizm Belgeli Tesisler – İşletme ve Yatırım Belgeli Tesis İstatistikleri 2007. <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9857/isletme-belgeli-tesisler.html> [Erişim Tarihi: 29.05.2018]
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTB). (2019). Turizm İstatistikleri Genel Değerlendirme 2018. <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/62462,2018turizmgenelistatistiklerpdf.pdf?0> [Erişim Tarihi: 10.03.2019]
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTB). (2018b). Termal Turizm Master Planı 2007-2023 <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,11481/termal-turizm-master-planı-2007-2023.html> [Erişim Tarihi: 29.05.2018]
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTB). (2018c). Türkiye’de Sağlık ve Termal Turizm <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,11479/turkiyede-saglik-ve-termal-turizm.html> [Erişim Tarihi: 29.05.2018]
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTB). (2018d). Genel Tanımlar. <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,11475/genel-tanimlar.html> [Erişim Tarihi: 29.05.2018]
- Lindal, B. (1973). Industrial and Other Applications of Geothermal Energy, Armstead, H.C.H Geothermal Energy, UNESCO, Paris.
- Öztürk, H.H. ve Kaya, D. (2015). Jeotermal Enerji Uygulamaları. Kocaeli: Umuttepe Yayınları
- Seçkin, M. (2016). Jeotermal Enerjinin Diğer Kaynaklarla Karşılaştırılması. *Termal Yaşam*. 1(2). 56-57.
- Ulutürk, Y. (2016). Sürdürülebilir Bir Kaynak Yönetimi için Re-enjeksiyonun Önemi. *Termal Yaşam*. 1(2). 36-42.
- Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü (YEGM). (2018). “Jeotermal Enerji Nedir?” http://www.eic.gov.tr/yenilenebilir/jeo_enerji_nedir.aspx [Erişim Tarihi: 29.05.2018]